

IDRÆT OG FACILITETER I ALLERØD KOMMUNE

Resumé og anbefalinger

Afslutningsnotat / August 2014

Peter Forsberg

Idrættens
Analyseinstitut

AFSLUTNINGSNOTAT

Titel

Idræt og faciliteter i Allerød Kommune. Resumé og anbefalinger
Afslutningsnotat

Forfatter

Peter Forsberg

Øvrige bidragydere

Henrik H. Brandt

Rekvirent

Allerød Kommune

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Colourbox

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, august 2014

Pris

Rapporten kan bestilles i trykt udgave hos Idrættens Analyseinstitut, pris 100,00 kr. inklusive moms, eksklusiv forsendelse. Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-92120-80-9

978-87-92120-81-6 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Undersøgelse af idræt og faciliteter i Allerød Kommune	6
Resumé.....	8
Delanalyse 1: Idrætten i Allerød Kommune 2014	8
Delanalyse 2: Drift og økonomi på idrætsområdet	11
Delanalyse 3: Kapacitetsbenyttelsesanalyse	12
Delanalyse 4: Spørgeskemaundersøgelser	13
Delanalyse 5: Tværkommunalt samarbejde	16
Anbefalinger, forslag og ideer.....	18
Hovedanbefaling: Udvid den kommunale idrætspolitik	18
Idrætspolitik skal have afsæt i borgerne.....	21
1. Folkeoplysning og skoleundervisning.....	22
2. Kapacitetsbenyttelse	27
2.1 Retvisende og transparente bookingskemaer	27
2.2 Optimér benyttelsen i primetime (kl. 17-20).	29
2.3 Seniorer skal have plads i løbet af dagstimerne	30
3. Forenings- og facilitetsudvikling.....	31
3.1 Arbejd med målgrupper og aktiviteter	31
3.2 Øget tilgængelighed i idrætsfaciliteter	34
3.3 De mindst eftertragtede tider	36
3.4 Aktiviteter og opstartsforløb for idrætssvage og inaktive	37
4. Natur og uderum	39
4.1 Strategi for brug af natur og udeområder	39
5. Tværkommunalt samarbejde	41
Litteraturliste	42
Bilag.....	42

Undersøgelse af idræt og faciliteter i Allerød Kommune

Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet har i perioden fra januar til august 2014 gennemført en undersøgelse for Allerød Kommune af idrætsområdet i kommunen.

Fokus har været på at kortlægge idrætsområdet med afsæt i driftsforhold og bygningsoptimering på idrætsområdet i forhold til borgernes og arrangørernes (idrætsforeninger, folkeskoler, kommunale institutioner og andre organisationer) ønsker. Undersøgelsen analyserer samtidig mulighederne for samarbejde på tværs af kommunegrænser på facilitetsområdet.

Hensigten med undersøgelsen er at skabe et troværdigt grundlag for kommunen og idrætten i forhold til fremtidige beslutninger på området. Det er håbet, at undersøgelsen og de enkelte delanalyser kan være med til at inspirere til udvikling og nytænkning i foreningslivet samt på drifts- og ledelsessiden i idrætsfaciliteterne i Allerød Kommune.

Fem delanalyser

Dette afslutningsnotat samler op på det samlede undersøgelsesarbejde, som er afrapporteret i grundrapporten 'Idræt og faciliteter i Allerød Kommune. Analyse af drift, ønsker og behov på idrætsområdet'. Grundrapporten er inddelt i fem delanalyser og behandler idrætten i kommunen fra forskellige perspektiver. Delanalyserne er oplyst i tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Oversigt over det samlede undersøgelsesarbejde.

Delanalyse	Indhold	Datagrundlag
Idrætten i Allerød Kommune 2014	Analysen opstiller fire målgrupper for kommunal idrætspolitik og indeholder et overblik over de væsentligste politikker og organer på idrætsområdet i kommunen. Analysen sætter også fokus på antallet af og placering af kommunens idrætsfaciliteter.	Danskernes motions- og sportsvaner 2011 (Idan); Allerød Kommunes foreningsregister; Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten (2012) (Idan); Lokale og Anlægsfondens (LOA) facilitetsdatabase.
Undersøgelse af drift og økonomi	Analysen undersøger kommunens driftsudgifter til de kommunale idrætsfaciliteter via kommunale statistikker. Analysen giver et overordnet billede af kommunens udgifter på tværs af forskellige faciliteter og facilitetstyper samt beskriver hovedtræk i forhold til optimeringsmuligheder på området.	Statistik og data fra den kommunale forvaltning vedrørende udgifter til drift, medarbejdere, rekvisitter, vedligeholdelse og lign. i tilknytning til de kommunale faciliteter; udbetalinger i forbindelse med aktivitets- og lokaletilskud (efter folkeoplysningsloven); rapporten 'Undersøgelse af potentialet ved eventuel konkurrenceudsættelse af Allerød Service' udarbejdet for Allerød Kommune af Ernst & Young (2014).
Undersøgelse af benyttelse af udvalgte idrætsfaciliteter i Allerød Kommune	Analysen undersøger brug og kapacitetsbenyttelse af kommunens væsentligste indendørs idrætsfaciliteter og kunstgræsbaner. Analyserne tegner desuden et billede af brugerne på tværs af forskellige facilitetstyper til brug for beslutningstagere på idrætsområdet i forbindelse med beslutninger om opti-	Data indsamlet af Idan/CISC og Allerød Kommune via aktivitetsregistrering på 26 udvalgte idrætsfaciliteter i to uger i løbet af foråret 2014.

	mering af eksisterende faciliteter/opførelse af nye.	
Spørgeskemaundersøgelser: Børne-, voksen- og arrangørundersøgelse	Analysen beskriver børn og unge samt voksnes idrætsvaner i kommunen med fokus på foreningsdeltagelse, aktivitetstyper, facilitetsbenyttelse og facilitets-tilfredshed samt brug af naturområder. Arrangørundersøgelsen sætter fokus på foreninger, folkeskoler og kommunale institutioners tilfredshed med de eksisterende idrætsfaciliteter i kommunen samt ønsker til fremtidige forbedringer på facilitetsområdet i kommunen.	Spørgeskemaundersøgelse af skolebørns idrætsvaner (4.-10. klasse) og blandt et repræsentativt udsnit af voksne borgerne i kommunen. Arrangørundersøgelse blandt brugere af kommunens idrætsfaciliteter (idrætsforeninger, skoler, institutioner og aftenskoler). Data indsamlet i foråret 2014.
Undersøgelse af muligheder og potentialer for tværkommunalt samarbejde på facilitetsområdet	Analysen undersøger muligheder for tværkommunalt samarbejde på facilitetsområdet. Blandt andet i forhold til større eller specielle idrætsfaciliteter.	Dialogmøde med seks nabokommuner i foråret 2014. Dette er suppleret med et spørgeskema udsendt til de involverede nabokommuner.

Efter dette indledende afsnit følger et kort resumé af grundrapporten og de fem delanalyser. Delanalyserne kan læses i deres fulde længde i grundrapporten og er skrevet, så de kan læses særskilt.

Efter resuméet præsenterer Idan/CISC hovedanbefalingen samt en række anbefalinger, forslag og ideer til brug i arbejdet med at realisere hovedanbefalingen.

Resumé

Inden hovedanbefalingen præsenteres, fremlægges hovedresultaterne fra det samlede undersøgelsesarbejde og de fem delanalyser. Tilsammen peger analyserne på, at Allerød Kommune generelt set er et godt sted at dyrke idræt. Kommunen har en lang tradition for at stille idrætsfaciliteter til rådighed for idrætsforeningerne i kommunen, som generelt har gode betingelser for at udføre deres aktiviteter. Allerød Kommune har mange idrætsfaciliteter, og over en bred kam er det Idan/CISC's vurdering, at standarden og serviceniveauet på de forskellige faciliteter er højt. Kommunen lever op til de gældende regler på folkeoplysningsområdet og yder aktivitets- og lokaletilskud som foreskrevet, og der er samlet set styr på faciliteternes økonomi. Desuden er forvaltningen tæt på foreningerne, og mange udfordringer løses lokalt. Generelt udtrykker hal- og anlægsbestyrelser samt foreninger tilfredshed med kommunen.

Men selvom der på mange måder er tale om en velfungerende kommunal idrætssektor, viser det samlede undersøgelsesarbejde også, at der er områder, hvor kommunen sammen med de centrale aktører på området (især idrætsforeningerne) kan få mere ud af de forhåndenværende ressourcer. Dette kan søges realiseret gennem udarbejdelsen og implementeringen af den fremtidige Fritidspolitik i kommunen. Kommunens Fritidspolitik skal revideres i 2014 (Allerød Kommune, 2012a).

De nærmere tanker, perspektiver og muligheder gennemgås efter dette afsnit, som indledes med en kort gennemgang af de fem delanalyser.

Delanalyse 1: Idrætten i Allerød Kommune 2014

Formålet med analysen er at tegne et bredt overbliksbillede af idræts- og motionslivet i Allerød Kommune og samtidig sætte fokus på antallet og placeringen af idrætsfaciliteterne i kommunen.

Indledningsvis præsenterer delanalyse 1 en analyseramme for den samlede undersøgelse, som også skal trækkes frem her. Analyserammen anvendes til at undersøge, hvem den kommunale idrætspolitik i Allerød Kommune særligt er målrettet.

Boks 1: Den kommunale idrætspolitik.

Centralt i undersøgelsen står begrebet 'kommunal idrætspolitik'.

Den kommunale idrætspolitik er en samling af de alle de aktiviteter, som kommunen er garant for på idrætsområdet. Det inkluderer primært serviceydelser, tilskud til foreninger og på anden vis brug af midler og/eller ressourcer til f.eks. drift og vedligeholdelse af de kommunale idrætsfaciliteter. Ud over foreningstilskud og midler til drift og vedligeholdelse af de kommunale idrætsfaciliteter er der også tale om medarbejderressourcer til forskellige former for rådgivning samt puljer til understøttelse af specifikke idrætslige formål. Delanalyse 2 undersøger de kommunale udgifter på idrætsområdet i Allerød Kommune, og definerer de inkluderede områder i idrætspolitikken i Allerød Kommune mere præcist.

Mange kommuner vedtager i disse år egentlige idræts- og/eller fritidspolitikker. Også Allerød Kommune har en Fritidspolitik, som blev vedtaget af Kultur- og Idrætsudvalget i 2012 (Allerød Kommune, 2012a). Selvom en kommune ikke har en egentlig vedtaget fritids- og/eller idrætspolitik, bedriver de med afsæt i ovenstående definition alligevel idrætspolitik.

Allerød Kommune agerer ikke for alle potentielle borgere på idrætsområdet

Kommunerne spiller en afgørende rolle i det danske idrætssystem, og langt de fleste offentlige kroner til idrætten (især breddeidrætten) kommer fra de kommunale kasser og går primært til drift og vedligeholdelse af idrætsfaciliteter (Kulturministeriet, 2014). Det gælder også i Allerød Kommune.

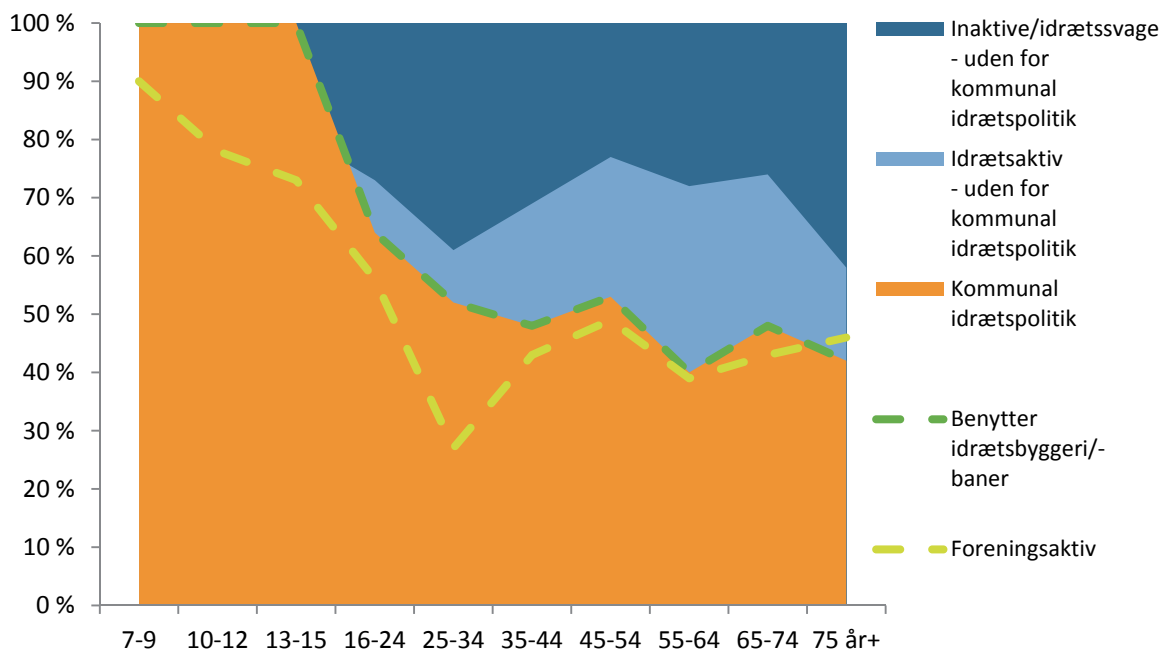
Men selvom Allerød Kommune bruger mange midler på idræt, er det i praksis ikke alle borgere, kommunen er i direkte berøring med eller udformer strategier for på idrætsområdet. Der kan opstilles fire forskellige målgrupper, som i varierende omfang er berørt af den kommunale idrætspolitik i Allerød. De fire målgrupper er:

1. **De skoleaktive.** Målgruppen tæller alle elever på kommunens folkeskoler og involverer børn og unge mellem 6 og 16 år. De er idrætsaktive i skoletiden via den almindelige skoleidrætsundervisning og har kun i begrænset omfang i berøring med idrætsforvaltningen i kommunen, hvis man ser bort fra brugen af de kommunale idrætsfaciliteter (herunder også faciliteter på skoler) til skoleidræt.
2. **De foreningsaktive.** Gruppen udgøres især af børn og unge mellem 7 og 15 år, som er hyppige medlemmer i idrætsforeninger hjemmehørende i Allerød Kommune samt unge og voksne (+16 år) foreningsmedlemmer. 75 pct. af alle 10-15-årige i Allerød Kommune og 45 pct. af de voksne er medlem af en idrætsforening i kommunen. Foreningslivet er udgangspunktet for idrætspolitikken i Allerød Kommune, og hovedparten af midlerne på idrætsområdet går til at anlægge, drive og stille kommunale idrætsfaciliteter til rådighed for foreningers aktiviteter med afsæt i folkeoplysningsloven.
3. **De ikke-foreningsorganiserede idrætsudøvere.** Denne gruppe består af idrætsaktive borgere, der ikke er medlem af en idrætsforening i kommunen (55 pct. dyrker idræt 'på egen hånd', og i alt dyrker 28 pct. af alle voksne idræt helt uden om foreningerne). Gruppen udgøres især af voksne og ældre, der dyrker idræt og motion på egen hånd eller i andre sammenhænge end foreningen (f.eks. på arbejdspladsen eller i privat regi). Allerød Kommune spiller ikke en direkte rolle i forhold til at understøtte idrætsdeltagelsen hos denne udøvergruppe, men naturligvis er kommunens generelle planlægning i forhold til at sikre udfoldelsesmuligheder i by- og naturområder væsentlig for de ikke-organiserede grupper.
4. **De idrætssvage/inaktive.** Gruppen har for tiden ikke et forhold til idræt, da de ikke er idrætsaktive eller for tiden holder pause fra idræt. Der er tale om en bred gruppe, hvor nogle blot holder en pause fra idræt (13 pct. af alle voksne i kommunen), mens andre har begrænset eller slet ingen idrætserfaring (14 pct. af alle voksne). De idrætssvage/inaktive falder i dag uden for Allerød Kommunes idrætspolitik.

Figur 1 nedenfor viser fordelingen af grupperne grafisk på tværs af aldersgrupper og illustrerer herved, hvilke grupper af borgere idrætspolitikken henvender sig til. Det er især de yngre borgere, der er omfattet af idrætspolitikken (det orange område), mens det i mindre omfang er voksne/ældre (det lyseblå og mørkeblå område). Den lysegrønne linje angiver andelen af borgere på tværs af alder, som er medlem af en idrætsforening, mens den mørkegrønne viser andelen af borgere, der benytter de kommunale idrætsfaciliteter.

Når alle børn og unge er inkluderet i idrætspolitikken (det orange område), skyldes det, at de som led i deres skolegang benytter kommunens idrætsfaciliteter, samt at børn og unge er kernemedlemmer i idrætsforeningerne i deres fritid (75 pct. af de 10-15-årige i Allerød Kommune). Idrætsforeningerne er sammen med folkeskolerne stort set ene om at bruge idrætsfaciliteterne i Allerød Kommune.

Figur 1: Allerød Kommunes idrætspolitik henvender sig primært til børn og unge.

Kilde: Delanalyse 4.1 og 4.2.

Størrelsen på de forskellige områder på tværs af aldersgrupper er interessant, og samlet set viser figuren, at kommunen ikke målrettet agerer over for alle de voksne og ældre borgere på idrætsområdet. Tilsammen hører 41 pct. af alle voksne i kommune til det lyseblå/mørkeblå felt.

Det er vigtigt at nævne, at figur 1 angiver hovedlinjerne for forskellige målgruppers inkludering i den kommunale idrætspolitik. Der er selvfølgelig nuancer, og f.eks. benytter selvorganiserede idrætsudøvere i visse tilfælde også forskellige typer af udendørsanlæg, herunder boldbaner, og svømmehaller i den offentlige åbningstid. Der er dog tale om begrænset brug, og på den vis fungerer figuren som et godt udgangspunkt og en god ramme for den samlede undersøgelse samt for en efterfølgende politisk debat og stillingtagen til forskellige målgruppers eventuelle inddragelse i den kommunale idrætspolitik og andre kommunale politikker.

Udvalgte resultater fra delanalyse 1

Analysen viser, at Allerød Kommune i sammenligning med andre kommuner er godt dækket ind i forhold til dækningen af traditionelle idrætsfaciliteter som boldbaner, idrætshaller, gymnastiksale, tennisbaner og svømmehaller, som alle spiller en særlig stor rolle for børn og unges idrætsaktiviteter. I Lyngby er faciliteterne koncentreret omkring Lyngby

Idrætsanlæg, mens de i Blovstrød primært er at finde ved Blovstrødhallen. I Lillerød er faciliteterne mere spredt ud, om end en del indendørsfaciliteter som haller og gymnastiksale er samlet ved Lillerødhallerne, mens en del boldbaner til fodbold er at finde i Allerød Idrætspark.

Fælles for stort set alle faciliteter i kommunen er, at de er kommunale, hvilket stiller foreninger og folkeskoler i en favorabel position i forhold til at få gratis adgang og faste tider i faciliteterne til deres aktiviteter. Langt de fleste idrætsforeninger og skoler får tider i det omfang, de ønsker.

Når det kommer til politikker og strukturer på idrætsområdet, er det Idan/CISC's opfattelse, at idrætsområdet forvaltes på kompetent vis og med god nærhed til de lokale idrætsforeninger. En meget stor del af ansvaret for denne forvaltning er forankret i den daglige ledelse af Allerød Service. Ledelsen er ansvarlig for mange af de daglige økonomiske og driftsmæssige prioriteringer inden for den tildelte økonomiske ramme, og Allerød Service spiller på den måde en meget central rolle for idrætslivet i kommunen.

Medarbejdere i Allerød Service er ofte til stede i de enkelte større idrætsanlæg, og ledelsen er i regelmæssig kontakt med de primære aktører på skoler, i foreninger og hal- og anlægsbestyrelser. Det giver en lokalt orienteret forvaltning, som på mange måder er en fordel i forhold til at få mange ting til at glide uden unødvendige bureaukratiske procedurer. Man bør dog overveje at formalisere og forankre viden og forvaltningsprocesser på idrætsområdet i højere grad, end det er tilfældet i dag, så kommunen sikrer, at eksempelvis nye foreninger eller aktiviteter har mulighed for at komme ind på området, men også for at imødekomme eventuelle naturlige udskiftninger på personalesiden ved pension og lignende.

Endelig fremhæver analysen, at der i modsætning til mange andre kommuner ikke er ansat en egentlig kommunal idrætskonsulent, som kan tage en mere proaktiv rolle i forhold til eksempelvis at igangsætte aktiviteter i faciliteterne, udvikling af foreninger og aktivering af inaktive grupper.

Delanalyse 2: Drift og økonomi på idrætsområdet

Formålet med analysen er i hovedtræk at gennemgå de kommunale udgifter på idrætsområdet.

I Allerød Kommune – som i de danske kommuner bredt set – går langt hovedparten af udgifterne på idrætsområdet til drift og vedligeholdelse af de kommunale idrætsfaciliteter. Denne del er særlig stor i Allerød Kommune, idet stort set alle de faciliteter, som idrætsforeningerne benytter, er kommunale. Omvendt er lokaletilskuddene efter folkeoplysningsloven ret lave, idet kun få foreninger bruger egne eller lejede faciliteter, som gør dem berettigede til lokaletilskud. Kommunen bruger alt i alt knap 24,6 mio. kr. om året på idrætsområdet, hvoraf de 20,9 mio. kr. går til drift og vedligeholdelse af faciliteterne, herunder arbejds løn til de ansatte på området.

Analysen viser også, at kommunen efterlever folkeoplysningslovens krav om støtte til aktiviteter og lokaler til aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Endelig viser analysen, at der er behov for politisk stillingtagen til en række af arbejdsopgaverne under Allerød Service. Det omfatter blandt andet serviceniveauet (skal net, bander m.m. eksempelvis sættes op af kommunen eller foreningerne/udøverne selv?), behovet for bemanning samt behovet for et mere direkte kommunalt engagement på aktivitetsområdet. Desuden peger analysen på, at det igangværende arbejde med at iværksætte en særlig omkostningsmodel er relevant, så det i højere grad bliver muligt at følge udgifter på facilitetsniveau og indstille udgifter efter aktivitetsniveau.

Delanalyse 3: Kapacitetsbenyttelsesanalyse

Formålet med analysen var at belyse brug og benyttelse af idrætsfaciliteterne i Allerød Kommune. Det blev gjort ved at undersøge brugen i tidsrummet fra kl. 8 til 22 i 23 udvalgte indendørsfaciliteter, som omfattede såvel store som små idrætshaller, gymnastiksale, svømmehaller samt tre udendørs kunstgræsbaner. Ser man bort fra, at udendørs græsboldbaner ikke er inkluderet i undersøgelsen, bygger undersøgelsen på en stor del af de mest benyttede faciliteter i kommunen.

Undersøgelsen viser, at faciliteternes kapacitet langt fra er fuldt udnyttet mellem kl. 8 og 22. De store idrætshaller er især vigtige som ramme for børn og unges aktiviteter i såvel skole- som foreningstid, men er samlet set kun udnyttet 52 pct. i løbet af hele dagen (kl. 8 til 22). Samme benyttelsesgrad ses i kommunens to svømmehaller, Blovstrød Svømmehal og Engholm Svømmehal. I begge svømmehaller er der altså en del frie timer/baner (se tabel 2).

Tabel 2: Der er en del fri tid i alle typer af faciliteter (tal angiver den procentvise del af tid med aktivitet).

(pct.)	Stor hal	Lille hal	Kunstgræsbane	Svømmehal
Kl. 8-16	45	25	1	44
Kl. 16-22	61	35	51	57
Kl. 17-20	69	47	62	71
Kl. 8-22 (i alt)	52	30	22	49

Kilde: Kapacitetsanalysen (2014). Alle aktivitetsforløb (n = 1.170).

De små haller/idrætslokaler og kunstgræsbaner er benyttet i henholdsvis en tredjedel og en fjerdedel af tiden mellem kl. 8 og 22. Benyttelsen på kunstgræsbanerne varierer meget i løbet af dagen, og de er mest brugt i aftentimerne mellem kl. 17 og 20 (primetime) (62 pct. af tiden) (se tabel 2).

Fælles for alle fire facilitetstyper er, at de er mest brugt i primetime mellem kl. 17 og 20, men at der over en bred kam også her er en del timer, som ikke benyttes (se tabel 2).

Ovenstående kan virke overraskende, hvis man tager et kig på de kommunale booking-skemaer. Her er alle facilitetstyper noget mere booket, end den reelle brug angiver. Der er således en ret stor del af foreninger, folkeskoler og andre aktivitetsarrangørers bookede tider, som ikke bliver brugt til aktivitet. Det skyldes primært, at mange arrangører bliver væk fra deres bookede tider, og sekundært, at arrangører afholder kortere forløb end planlagt. Der er derfor god grund til at se nærmere på, hvordan afmeldingen af bookede tider kan forbedres, og hvordan tildelingen af tider m.v. bedre kan stemme overens med arrangørerne og borgernes behov.

Undersøgelsen viser også, at det stort set kun er folkeskoler og foreninger, som arrangerer aktiviteter i faciliteterne. Det er ikke overraskende, men viser, at Allerød Kommune arbejder ud fra en traditionel opfattelse af idrætsområdet: Kommunen stiller rammerne til rådighed for foreninger og folkeskoler, som herefter fylder dem ud.

Børn og unge (0-15 år) er klart i overtal (66 pct. af alle aktive) blandt de mere end 20.000 aktive brugere (inklusive gengangere), der har benyttet faciliteterne i de to undersøgelsesuger. Det er ikke overraskende og i tråd med hensigterne bag folkeoplysningsloven. Drenge/mænd er lidt hyppigere brugere af de store idrætshaller, mens piger/kvinder omvendt benytter de mindre haller/idrætslokaler lidt oftere. Anvendelsen af svømmehallerne er mere lige i den forstand, at begge køn benytter dem omtrent lige meget. Desuden kommer en del ældre i svømmehallerne. Kunstgræsbanerne bruges kun af foreninger, og udøverne er stort set kun unge drenge og mænd under 25 år.

Delanalyse 4: Spørgeskemaundersøgelser

Allerødborgernes idrætsvaner, brug og tilfredshed med idrætsfaciliteter blev undersøgt gennem to spørgeskemaundersøgelser: Én spørgeskemaundersøgelse blandt 1.248 børn og unge fra 4. til 10. klassetrin og én repræsentativ undersøgelse blandt 1.163 voksne borgere mellem 16 og 76 år. Desuden blev foreninger, folkeskoler og andre kommunale institutioner, der arrangerer aktiviteter i de kommunale faciliteter, spurgt om deres brug og tilfredshed med de kommunale faciliteter (arrangørundersøgelsen).

Borgerundersøgelserne viser, at idrætsdeltagelsen i Allerød Kommune er på højde med landstallene blandt børn og unge, mens voksne er lidt mere aktive end på landsplan. 95 pct. af de 10-15-årige i kommunen dyrker idræt i deres fritid, mens det blandt de voksne er 73 pct., der svarer, at de regelmæssigt dyrker sport/motion.

På landsplan er 64 pct. af de voksne idrætsaktive, og den højere idrætsdeltagelse blandt voksne er også set i lignende undersøgelser i andre kommuner og skyldes til dels, at denne type undersøgelse i lidt højere grad besvares af de aktive. Det er dog ikke utænkeligt, at idrætsdeltagelsen blandt voksne i Allerød Kommune er højere end på landsplan, hvilket vil passe godt med, at den voksne befolkning i Allerød Kommune gennemsnitligt er bedre uddannet end voksne på landsplan. Uddannelse er en af de væsentligste faktorer, når det kommer til at forklare idrætsdeltagelse.

Forskel i børn og unges aktivitetsvalg

Ser man på børn og unges idrætsvaner, viser undersøgelsen, at der er stor forskel på de 10-12-årige og de 13-15-årige. De yngste er i lidt højere grad aktive end de ældre børn, og mens de yngste børn især går til klassiske foreningsaktiviteter som fodbold (45 pct.), svømning (27 pct.), håndbold (18 pct.) og badminton (15 pct.), begynder teenagerne allerede som 13-15-årige at få stor interesse for styrketræning (26 pct.), jogging/motionsløb (20 pct.) og fitness (i motionscenter) (20 pct.). Skiftet i aktivitetsvalg modsvares også af et ryk fra foreninger mod de kommercielle fitnesscentre og selvorganiserede aktiviteter.

Foreningerne er den primære organiseringsform for børn og unge i kommunen, men deltagelsen i foreningerne er lavere end på landsplan. Foreningsdeltagelsen blandt de største foreningsaktiviteter i Allerød Kommune er dog på højde med niveauet i Region Hovedstaden. Endelig viser undersøgelsen, at børn og unge i høj grad bruger de faciliteter og naturområder, som er beliggende tæt på deres hjem. Langt de fleste børn transporterer sig hjemmefra til idræt, og det er altså især faciliteter og aktivitetssteder i nærområdet, de benytter. Den gode facilitetsdækning i hele kommunen er én blandt flere forklaringer på, at der ikke er nævneværdig forskel i andelen af aktive mellem Blovstrød, Lyngby og Lillerød.

Voksne dyrker motionsaktiviteter

De mest dyrkede aktiviteter blandt voksne er forskellige former for motionsaktiviteter som jogging/motionsløb (32 pct.), styrketræning (25 pct.) og vandreture (21 pct.), der kun i meget begrænset omfang er foreningsaktiviteter, og som sjældent dyrkes i de kommunale idrætsfaciliteter. Når voksne dyrker styrketræning, er det oftest på egen hånd eller som medlem af et kommercielt fitnesscenter.

På nær svømning (13 pct.) er det ret få voksne, der dyrker de øvrige klassiske foreningsaktiviteter som fodbold (6 pct.), badminton (6 pct.) og håndbold (1 pct.), som den kommunale facilitetsstruktur passer særlig godt til. Foreningsdeltagelsen i Allerød Kommune blandt voksne er dog på højde med den på landsplan, ligesom andelen af voksne, der er aktive på egen hånd eller i et privat center, heller ikke adskiller sig nævneværdigt fra landsgennemsnittet.

Ser man særskilt på seniorer på 65 år eller derover, er det især forskellige former for bevægelsesaktiviteter, der udøves. Det drejer sig om vandring, gymnastik og styrketræning, og for mange seniorer handler idræt om at holde kroppen frisk og rørig. Seniorer vil især gerne have mulighed for at dyrke idræt om dagen inden kl. 12.

Når de voksne er aktive, er de det især i naturen (54 pct.) og 'på veje, gader, fortove o.l.' (37 pct.). Den mest populære egentlige anlagte indendørsfacilitet er motions- og fitnesscentret, som næsten hver tredje benytter (30 pct.). Det er først på femtepladsen, at en typisk kommunal facilitet som svømmehallen kommer ind (15 pct.).

Den begrænsede benyttelse af kommunale faciliteter sammenholdt med foreningsdeltagelse (45 pct.) betyder i praksis, at mange voksne ikke har nogen egentlig kontakt til kommunen på idrætsområdet i forhold til deres egen idrætsudøvelse.

Denne tendens gør sig ikke kun gældende i Allerød Kommune, men der er god grund til at se på, hvordan kommunen bedre kan understøtte voksnes motionsvaner og aktiviteter i fremtiden.

Den del af borgerne i Allerød Kommune, som ikke er idrætsaktive (de inaktive, 14 pct.), giver ret forskellige svar på, hvorfor de ikke dyrker idræt. Flest svarer, at de bruger tiden på andre fritidsinteresser (32 pct.), bruger tiden på arbejde/har for lidt fritid (25 pct.) eller bruger tiden på familien (20 pct.). 17 pct. svarer også, at de er i for dårlig form. Det er ikke alle de inaktive, som ønsker at komme i gang med idræt ('sport/motion interesserer mig ikke' (15 pct.), 'gider ikke' (15 pct.)), men der er grund til at se på, hvorledes Allerød Kommune kan understøtte de inaktive, som gerne vil i gang med idræt.

Foreninger, folkeskoler og andre organiserede brugere ('arrangører')

Arrangørerne af de mange aktiviteter i de kommunale idrætsfaciliteter blev spurgt om deres benyttelse af faciliteterne, herunder deres forventninger til og tilfredshed med faciliteterne. Arrangørerne er i denne sammenhæng en fællesbetegnelse for idrætsforeninger, folkeskoler, andre kommunale institutioner og aftenskoler. 49 arrangører deltog i undersøgelsen.

Hver anden idrætsforening benytter en idrætshal (50 pct.) til deres aktiviteter, mens hver tredje bruger gymnastiksale/andre idrætslokaler (31 pct.). 16 pct. bruger stadion/boldbane. Ud over de klassiske faciliteter bruger idrætsforeningerne også naturen (22 pct.), og idrætsforeninger skiller sig ud i forhold til skoler, kommunale institutioner og aftenskoler ved at bruge mange forskellige typer af faciliteter. Folkeskolerne bruger ikke så mange forskellige faciliteter, men til gengæld bruger stort set alle folkeskoler naturen (86 pct.) og en idrætshal (71 pct.). Kommunale institutioner bruger især stadions/boldbaner (100 pct.) og naturen (83 pct.), mens aftenskoler primært bruger gymnastiksale/andet idrætslokale og andre anlæg og faciliteter.

Direkte adspurgt svarer hver anden arrangør (50 pct.), at de eksisterende faciliteter ikke dækker deres behov, mens 44 pct. svarer, at de eksisterende faciliteter dækker deres behov (6 pct. svarer 'ved ikke'). Det kunne indikere en betydelig utilfredshed med faciliteterne, men hovedparten af arrangørerne angiver også, at de kan udføre deres aktivitet på tilfredsstillende vis, og samlet set er billedet, at det står udmærket til med faciliteterne i kommunen, også når man spørger arrangørerne. Seks arrangører nævner dog manglen på motionsrum/fitnesscentre.

Arrangørerne vurderer som det vigtigste ved de kommunale faciliteter, at de kan få tid i faciliteterne, mens det næstvigtigste er, at faciliteten er velegnet til deres aktivitet. Service-niveauet på faciliteten og indflydelse på dens drift er de mindst betydningsfulde faktorer. Idrætshallerne er den type af facilitet, hvor der er størst tilfredshed med den tildelte tid og egnethed til aktiviteterne. Tilfredsheden er mindre i forhold til stadions/boldbaner og gymnastiksale/andet idrætslokale.

Arrangørerne blev også spurgt til, hvad de gør, hvis de alligevel ikke får brug for planlagte tider. Det er kun lige under hver tredje arrangør (30 pct.), som afmelder tiden, mens 7 pct. bytter den, og 6 pct. låner den ud. Det er således mere end hver anden arrangør, som enten ikke ved, hvad de skal gøre, eller ikke gør noget.

I forhold til fremtidens idrætsfaciliteter i kommunen skulle arrangørerne forholde sig til en række udsagn om, hvem der skal have tider i faciliteterne. Her viser svarene, at arrangørerne især mener, at det er de lokale arrangører, der skal tildeles tider, at arrangører, der over længere tid har haft en tid, skal prioriteres, samt at de fleste arrangører er modstandere af, at faciliteterne i højere grad skal have plads til dem, der ikke dyrker idræt i en forening.

Delanalyse 5: Tværkommunalt samarbejde

Visse større specielle idrætsfaciliteter er ikke mulige eller nødvendige at have i alle kommuner, da de er omkostningstunge og/eller kun benyttes af et begrænset antal borgere. Det gælder f.eks. svømmehaller med 50 meter bassin, isstadion, motorsportsanlæg og lignende.

Undersøgelsen af voksne og børns idræts- og motionsvaner i Allerød Kommune viser da også, at der især på voksensiden sker en betydelig brug af idrætsfaciliteter i omkringliggende kommuner. Det gælder især svømmehaller og store idrætshaller.

Mulighederne for at etablere regionale løsninger på tværs af kommuner blev derfor undersøgt via et dialogmøde med Allerød Kommunes nabokommuner. Dialogmødet havde foruden Allerød Kommune deltagelse af Rudersdal, Furesø, Hørsholm, Frederikssund og Egedal Kommuner, der hver stillede med repræsentanter fra den kommunale forvaltning (idrætschefer og -inspektører).

Alle de deltagende kommuner kan konstatere, at der er en vis trafik over kommunegrænserne af udøvere, der søger faciliteter i nabokommunerne, og spørgsmålet om tværkommunalt samarbejde om idrætsfaciliteter synes relevant for alle.

Mulighederne for samarbejde omkring drift og organisering af bestemte eksisterende faciliteter samt muligheden for i fællesskab at etablere nye større faciliteter (f.eks. svømmehal med 50 meter bassin) blev diskuteret på mødet. Det samme gjaldt potentialet for samarbejde omkring nye boligområder beliggende ved kommunegrænserne.

Alle deltagere af fokusgruppen var enige om, at samarbejde i princippet er givtigt, men at der eksisterer en række barrierer, som er svære at overvinde uden konsekvent politisk vilje. I forhold til eksisterende faciliteter er det f.eks. svært at bestemme, hvordan foreninger og andre uden for kommunen skal kunne få tider i faciliteten. Angående nye faciliteter vil også det politiske niveau være en faktor, der skal tages højde for, da opførelsen og placeringen af større idrætsfaciliteter som svømmehaller ofte er forbundet med en vis politisk prestige. Det må derfor stå for en nærmere prøve, om en kommune vil være med til at drive/betale for en sådan, hvis den er placeret i en anden kommune.

Det mest oplagte samarbejdsområde (og dermed et sted at begynde) er selve driften, hvor det f.eks. i forhold til maskinelt udstyr kan give mening at samarbejde for at reducere driftsomkostningerne. Derudover nævner kommunerne også udeområder – f.eks. stisystemer til løb/cykling – som nogle af de steder, det vil være lettest at indlede nye samarbejder.

Alle var herudover enige om, at et samarbejde kun bliver en realitet, hvis aktører på de højere forvaltningsmæssige og politiske niveauer i kommunerne ønsker det og lader kortsigtede prioriteringer træde i baggrunden til fordel for de langsigtede gevinster.

Anbefalinger, forslag og ideer

Som led i undersøgelsen har Allerød Kommune ønsket Idan/CISC's vurderinger af optimeringsmulighederne på idrætsområdet samt bud på, hvordan kommunen kan styrke udvikling og nytænkning i foreningslivet samt på idrætsfaciliteternes drifts- og ledelses-side. De fem delanalyser skaber et solidt grundlag herfor.

Med undersøgelsen og afslutningsnotat gives stafetten videre til kommunen og de centrale aktører på idrætsområdet, som sammen skal skabe den fremtidige politik på idrætsområdet i kommunen. Det er således vigtigt, at den fremtidige politik tager hensyn til de specifikke lokale forhold i Allerød Kommune samt politikkerne på andre beslægtede områder¹. Det er desuden væsentligt, at kommunen søger bred opbakning i det videre arbejde og sikrer, at beslutninger tages i samråd med de centrale aktører (idrætsforeninger og faciliteter) og i overensstemmelse med borgernes ønsker. Det kan f.eks. ske via offentlige processer med den målsætning at vedtage en ny Fritidspolitik (Fritidspolitikken skal revideres i 2014 (Allerød Kommune, 2012a)).

Hovedanbefaling: Udvid den kommunale idrætspolitik

Set fra Idan/CISC's perspektiv bør hovedfokus for den fremtidige idrætspolitik angå, hvordan de kommunale idrætsfaciliteter og den kommunale idrætspolitik kan komme til at inkludere et større antal borgere, end tilfældet er i dag.

Idan/CISC's hovedanbefaling er derfor, at man i kommunen og blandt områdets primære aktører arbejder for at inkludere et større antal borgere i idrætspolitikken.

Boks 2: Hovedanbefaling: Udvid målgrupperne for den kommunale idrætspolitik

Udvid målgrupperne for den kommunale idrætspolitik til et større antal borgere ved at arbejde med fem forskellige målgrupper: De skoleaktive, de foreningsaktive, teenagerne, selvorganiserede voksne og ældre samt idrætssvage/inaktive.

Det er Idan/CISC's opfattelse, at arbejdet ikke behøver kræve tilførsel af ekstra midler, men at der snarere er behov for at overveje, hvordan de eksisterende ressourcer på området kan bruges bedre. De nærmere beslutninger kan med fordel tage afsæt i de følgende beskrivelser af målgrupper samt den efterfølgende opstilling af yderligere anbefalinger, forslag og ideer.

Ved at arbejde med de nedenfor beskrevne målgrupper vil målgrupperne for den kommunale idrætspolitik blive udvidet til at omfatte et større antal af borgerne i kommunen. Det skal understreges, at der herudover kan være andre målgrupper, som er værd at overveje i det fremtidige arbejde.

¹ Denne undersøgelse omhandler idrætsområdet i Allerød Kommune, og det har ikke været inden for opgavens ramme at lave en samlede analyse af alle initiativer og tiltag, andre afdelinger af kommunen har med betydning for området. Det er derfor vigtigt i forbindelse med iværksættelse af anbefalinger, forslag eller ideer, at der bygges videre på/tages højde for allerede igangværende tiltag. Det vil formentlig være tilfældet på skoleområdet, men muligvis også andre områder.

De fem målgrupper, som Idan/CISC vil fremhæve, er:

1. **De skoleaktive.** På dette område handler det til dels om fortsat at stille gode og tidssvarende faciliteter til rådighed for skolernes idrætsundervisning, men også om at tænke nyt. Med den nye folkeskolereform er der lagt op til, at folkeskoler og lokale idrætsforeninger skal spille sammen om idrætsundervisningen. Det er ikke præcist angivet, hvordan samarbejdet skal iværksættes lokalt, og det er oplagt, at idrætsforvaltningen i kommunen, som det allerede er tilfælde, spiller en brobyggende og ideudviklende rolle².
2. **De foreningsaktive.** På dette område handler det langt hen ad vejen om, at kommunen fortsætter i det spor, den befinder sig. Man skal fortsat have fokus på at prioritere børn og unge højt efter folkeoplysningsloven, og for denne gruppe er det særligt vigtigt, at de mest brugte kommunale idrætsfaciliteter blandt børn og unge findes i nærområdet, holdes på et højt niveau vedligeholdelsesmæssigt og i øvrigt modsvarer tidens krav. Selvom det bedømt på denne undersøgelse går godt på dette område, er der plads til visse forbedringer. Blandt andet kan bookingskemaer og benyttelse af ledig kapacitet i faciliteterne forbedres, så der skabes plads til yderligere aktiviteter, og foreningerne kan på forskellig vis tilskyndes til eller understøttes i arbejdet med at afprøve nye aktiviteter eller tilpasse eksisterende aktiviteter til nye målgrupper.
3. **Teenagerne (13-19-årige).** Allerede fra omkring 13-årsalderen begynder en del unge at falde fra de traditionelle foreningsaktiviteter som fodbold, håndbold og badminton. Når folkeskolen forlades, er det derfor ofte også et farvel til den idræt, som er omfattet af den kommunale idrætspolitik, og det er oplagt at se på, hvordan kommunen i samarbejde med faciliteter, fitnesscentre og idrætsforeninger kan fastholde de unge i idrætsaktivitet. Det handler især om at have fokus på fleksible aktivitetstyper for det flertal af de unge, som ikke fortsætter med at specialisere sig inden for specifikke idrætsgrene, men snarere ønsker at gå til mere spontan idræt med vennerne eller dyrke generel træning af kroppen på tværs af køn og aldersinddelinger.
4. **Selvorganiserede idrætsaktive voksne og ældre.** Denne gruppe udgør en betydelig andel borgere i kommunen, som er aktive på egen hånd eller i private centre, og som kommunens idrætspolitik ikke i dag spiller nogen 'bevidst' rolle for. Voksne og ældre er aktive med sport og motion som aldrig før, men aktiviteterne finder i vid udstrækning sted uden for de traditionelle kommunale idrætsfaciliteter. Derfor er der grund til at se på, hvordan voksne og ældres foretrukne idrætsarena (naturen) i højere grad kan iscenesættes som en egentlig motiverende idrætsfacilitet. F.eks. ved at synliggøre motionsstier og ruter og/eller opstille træningsredskaber og lave aktivitetsoaser. Desuden vil en del voksne og ældre også gerne fra tid til anden kunne benytte de kommunale idrætsfaciliteter på selvorganiseret niveau, og

² Se mere på Allerød Kommunes hjemmeside: <http://www.alleroed.dk/reform.aspx>

det er oplagt at gøre det muligt via onlinebooking og mere proaktiv aktivering af ledige tider. Aktiviteter for målgruppen (f.eks. arrangeret af idrætsforeninger eller idrætsfaciliteter) skal fokusere på motion og samvær frem for færdigheder og tune-ringer. Bemærk, at mere fleksibel booking eller en mere proaktiv drift af udeområ-der i høj grad også kan komme foreningslivet til gavn.

5. **De idrætssvage/inaktive.** Denne gruppe af borgere er traditionelt dem, der er mindst sandsynlige brugere af de kommunale idrætsfaciliteter, og som har mindst berøring med den kommunale idrætspolitik. Når kommuner har interesseret sig for disse borgere, har det typisk været ud fra et sundhedsperspektiv. Selvom der er relativt få idrætssvage/inaktive borgere i Allerød Kommune, er der grund til at tænke nyt på området. Da en del har begrænset eller ingen idrætserfaring, er det ikke sikkert, at de typiske foreningstilbud er vejen frem, og kommunen kunne eksempelvis overveje, hvordan individuelle forløb med mere personlig opbakning fra instruktører kan etableres. Det er nærliggende at have fokus på lettilgængelige motionsaktiviteter med lav indgangsbarriere som gang, motionsløb og styrketræning, men typisk med instruktør. Kommercielle fitnesscentre eller kommunale idrætsfaciliteter kan muligvis spille en større rolle i forhold til målgruppen, blandt andet i forhold til adgang til egnede faciliteter.

Det er Idan/CISC's anbefaling, at det fremtidige arbejde på idrætsområdet tager hensyn til de ovenstående fem målgrupper, og at man i det kommende arbejde interesserer sig for, hvordan man bedst sikrer aktiviteter og tiltag for alle grupper. Det er her vigtigt at nævne, at kommunen på nuværende tidspunkt allerede har organiseret tiltag for nogle af målgrupperne. Fremtidens idrætspolitik i Allerød Kommune vil derfor være et mix af gammelt og nyt, og på visse områder skal kommunen fortsætte sit arbejde, mens der på andre skal tænkes nyt og skabes et klima, hvor eksisterende aktører måske i dialog med kommunen får øje på nye målgrupper eller muligheder.

Målgrupperne er ikke gensidigt udelukkende, og der kan sagtens være borgere, som hører under flere forskellige målgrupper. Dog er målgrupperne ret forskellige, og langt de fleste borgere vil primært se sig selv inden for én af de forskellige grupper. Som boks 3 klargør nedenfor, er der også andre målgrupper, som det kan være relevant at arbejde med.

Boks 3: Målgrupper er en politisk beslutning.

De fem målgrupper er et udgangspunkt for Allerød Kommunes fremtidige arbejde på idrætsområdet, og det er vigtigt at pointere, at der kan etableres andre målgrupper alt efter politiske prioriteringer, ønsker og behov. Der er tale om de målgrupper, som Idan/CISC finder mest nærliggende at arbejde med ud fra den nuværende situation på idrætsområdet og kommunens borgersammensætning.

Fokus har desuden været på adskilte målgrupper, og der er ikke tænkt på tværs af målgrupper. F.eks. kunne en målgruppe også være familier, som ville være en sammentænkning af flere af de ovenstående grupper.

Der kan være gode grunde til at arbejde med familien som målgruppe, og med afsæt i de ovenstående beskrivelser af de 'rene' målgrupper er det også en mulighed, som Allerød Kommune kan forfølge.

Idrætspolitik skal have afsæt i borgerne

Hovedanbefalingen tager afsæt i målgrupper og borgere frem for faciliteter, kapacitetsbenyttelse, økonomi, tildeling af tider og folkeoplysning (aktivitets- og lokaletilskud) m.m. Det er et bevidst valg, som er foretaget for at sætte fokus på slutbrugerniveau og udbyttet af indsatsen på idrætsområdet.

Det betyder midlertidigt ikke, at faciliteter, kapacitetsbenyttelse, økonomi, tildeling af tider og folkeoplysning (aktivitets- og lokaletilskud) ikke er relevante temaer. Tværtimod. Det er initiativer på netop disse niveauer, som skal muliggøre arbejdet med målgrupper på slutbrugerniveau.

Fokus i den resterende del af afslutningsnotatet er på de konkrete tiltag og beslutninger, som Allerød Kommune og de centrale aktører på idrætsområdet kan overveje i bestræbelserne på at arbejde med de fem målgrupper.

Anbefaling, forslag og idé

Idan/CISC's anbefalinger, forslag og ideer er delt ind i fem forskellige hovedtemaer:

1. Folkeoplysning og skoleundervisning
2. Kapacitetsbenyttelse
3. Forenings- og facilitetsudvikling
4. Natur og uderum
5. Tværkommunalt samarbejde

Inden for de forskellige hovedtemaer angives en række anbefalinger, forslag og/eller ideer, som kommunen og de centrale aktører kan reflektere over. Det er bevidst, at der skelnes mellem tre niveauer, som afhænger af relevans og behov:

- **Anbefaling** udgør det højeste niveau. Der er her tale om de politisk mest presserende områder at tage stilling til. Politisk bør man således forholde sig til, hvordan anbefalingerne kan efterleves, hvis der politisk er enighed om deres præmisser. Herunder om der skal foretages visse lokale tilpasninger. Anbefalingerne er tænkt bredt for at sikre, at de berører alle fem målgrupper.
- **Forslag** udgør et mellemniveau. Der er her tale om væsentlige områder at tage fat på, men forslagene er mindre presserende end anbefalingerne, og de fleste forslag vil kunne vedtages i supplement til anbefalinger.
- **Idé** udgør det nederste niveau. Der er tale om et sæt af mere eller mindre kendte og gennemprøvede ideer. En del af ideerne knytter sig til såvel anbefalinger og forslag og kan eventuelt besluttes i forlængelse heraf. Fælles for ideerne er, at de vil kræve nogen lokal tilpasning.

De fem hovedtemaer indledes med en kort introduktion til området, hvorefter de konkrete anbefalinger, forslag og/eller ideer fremlægges. Indledningsvis præsenteres en målgruppematrice for at synliggøre, hvilke typer af anbefalinger, forslag og ideer der er særlige relevante for de fem forskellige målgrupper.

1. Folkeoplysning og skoleundervisning

Intro	<p>Alle børn og unge samt 59 pct. af alle voksne indgår i den kommunale idrætspolitik i forbindelse med deres brug af kommunale idrætsfaciliteter og/eller som medlemmer af idrætsforeninger i kommunen. Langt størstedelen af udgifterne til idrætsområdet i kommunen er øremærket dette område, og samlet set har skoler og idrætsforeninger gode betingelser for deres aktiviteter. Allerød Kommune skal i fremtiden arbejde for fortsat at sikre gode betingelser for skoler og idrætsforeninger, men enkelte optimeringsforslag er relevante at pointere.</p> <p>Anbefalinger, forslag og ideer er struktureret i følgende hovedpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.1 Folkeoplysningsmidler • 1.2 Skoleidræt • 1.3 Kommunale idrætsfaciliteter • 1.4 Samarbejde mellem afdelinger/andre aktører
--------------	--

Målgruppematrix		Skoleaktive	Foreningsaktive	13-19-årige	Selvorganiserede voksne og ældre	Idrætssvage/inaktive
Anbefaling, forslag, idé	1.1.1	X	X	X		
	1.1.2		(X)	(X)	(X)	
	1.1.3		X	X	X	X
	1.2.1	X	X	X		
	1.3.1	X	X	X	X	(X)
	1.3.2		(X)	(X)		
	1.3.3	(X)	(X)	(X)	(X)	
	1.3.4	(X)	(X)	(X)	(X)	
	1.4.1					X
	1.4.2	(X)	(X)	(X)	(X)	(X)

Note: X: særligt relevant for målgruppen, (X): mindre relevant for målgruppen.

1.1 Folkeoplysningsmidler

I tråd med folkeoplysningsloven yder Allerød Kommune aktivitetstilskud til idrætsforeningers aktiviteter for børn og unge under 25 år. Tilskuddet er på 450 kr. per medlem per år. Allerød Kommune lever også op til lovens bestemmelser på lokalefronten ved at anvise tider til idrætsforeninger i de kommunale idrætsfaciliteter samt yde lokaletilskud. Allerød Kommune yder 65 pct. i lokaletilskud til idrætsforeningers aktiviteter for børn og unge under 25 år i ejede eller lejede lokaler. Det er lovens mindstekrav. Tilskud er en skalopgave, som kommunen selv sagt forsat skal løse.

Anbefaling, forslag og ide:

1.1.1 Fortsat fokus på børn og unge (anbefaling).

Baggrund	<p>Den kommunale idrætspolitik har i dag primært afsæt i børn og unge, og den prioritering finder undersøgelsen også belæg for giver mening i fremtiden. Børn og unge er topprioriteret i folkeoplysningsloven, og langt hovedparten af de voksne borgere i Allerød Kommune mener også, at det bør være sådan. 69 pct. alle voksne er 'meget enig' eller 'enig' i, at kommunen først og fremmest skal støtte børn og unges idrætsdeltagelse (delanalyse 4.2). Dertil kommer, at 63 pct. af alle arrangører er 'meget enig' eller 'enig' i, at børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordeling (delanalyse 4.3).</p>
----------	--

Anbefaling	Børn og unge skal fortsat prioriteres først på idrætsområdet. Selvom der med hovedanbefalingen lægges op til omstrukturering af midler og inklusion af nye målgrupper i den kommunale idrætspolitik, kan børn og unge med fordel fortsat rangere øverst i kommunens idrætspolitik. Der er eksempelvis ingen grund til at yde medlemstilskud til voksne, ligesom voksne borgere i Allerød generelt har en betalingsvilje- og evne i forhold til attraktive idrætstilbud.
1.1.2 Øget gennemsigthed (anbefaling).	
Baggrund	Tildeling af tider i de kommunale idrætsfaciliteter og fordelingen af aktivitets- og lokale-tilskud er kerneaktiviteter på folkeoplysningsområdet og sker efter fastsatte regler og procedurer. For at få tider og tilskud kræver det, at foreninger kender de gældende regler og procedurer, men det er ikke alle, der er lige nemme at finde på kommunens hjemmeside. Det samme gør sig gældende med de puljer, som rangerer under området Allerød Kommune er en lille kommune, og en stor del af forvaltningen på idrætsområdet sker tæt på brugerne lokalt. Heri indtager hal- og anlægsbestyrelser en vigtig rolle i forbindelse med tildeling af tider til foreninger i de kommunale idrætsfaciliteter (godkendes af fritidsnævnet). Fordelen herved er, at en del problemer og udfordringer kan løses lokalt uden for meget bureaukrati, og inden de vokser sig store. En ulempe er dog, at aftaler om f.eks. lokalefordeling er meget personafhængige, og det kan gøre det vanskeligt for udefrakommende at gennemskue, hvordan de forskellige aftaler reelt er udført og ud fra hvilke hensyn. Desuden beror muligheder også på at have de rette kontakter. Området er derfor for visse nye brugere ugennemskueligt, og det kan virke som en barriere for at komme ind på idrætsområdet og eksempelvis få tildelt tider i faciliteter som en nystartet forening.
Anbefaling	Forvaltningen kan iværksætte et arbejde, der går på at samle de gældende regler og procedurer på idrætsområdet, så man sikrer, at det er nemt at finde alle de oplysninger, der er nødvendige for at etablere en forening og få tider i de kommunale faciliteter. En sådan indsamling bør som minimum omfatte principper for tildeling af tilskud til aktiviteter og lokaler samt beskrivelser af puljer og ansøgningsfrister. Desuden bør selve proceduren med at tildele lokaler lokalt via hal- og anlægsbestyrelser skrives ned og gøres nemmere tilgængelig på kommunens hjemmeside.
1.1.3 Differentierede lokaletilskud (forslag).	
Baggrund	Folkeoplysningsloven forpligter kommuner til at sikre rammerne for børns og unges deltagelse i den frivillige folkeoplysende virksomhed samt at yde tilskud til aktiviteter for børn og unge under 25 år (aktivitetstilskud). Det fremgår ikke af loven (modsat med lokaltilskud), hvor store aktivitetstilskuddene skal være og ej heller, at børn og unge under 25 år skal have samme tilskud. Der findes med andre ord et stort politisk råderum, som først i de senere år i enkelte kommuner er blevet brugt aktivt. Det er eksempelvis muligt at differentiere tilskud til forskellige aldersgrupper blandt børn og unge og på den måde gøre det økonomisk mere attraktivt for foreninger at skabe aktiviteter for disse.
Forslag	Satsning på specifikke målgrupper i idrætspolitikken kunne afspejles i fordelingen af aktivitetstilskud. Det er f.eks. værd at overveje, om en eventuel satsning på teenagere som målgruppe også skal udmønte sig i et større aktivitetstilskud til de foreninger, der har mange teenagere. Det kunne være en gulerod, som sikrer, at der netop for denne målgruppe er gode tilbud, som kan være med til at fastholde dem i foreningslivet og fysisk aktivitet.

1.2 Skoleidræt

Folkeskolereformen fører store forandringer med sig på skoleområdet. Idræt får større betydning som fag, og alle børn og unge skal i gennemsnit være aktive 45 minutter om dagen. De lokale idrætsforeninger er tiltænkt en central rolle, og det er blandt andet tanken, at idrætsforeninger skal kunne indgå i egentlig idrætsundervisning. Den endelige implementering af reformen er endnu ikke kendt og vil først vise sig hen

over de kommende år. Allerød Kommune er allerede i gang med arbejdet på området. Denne rapport kan i den forbindelse være et væsentligt supplement.

Anbefaling, forslag og ide:

1.2.1 Dialog- og afklaringsmøde(r) (anbefaling).

Baggrund	<p>Idrætsforeningerne, som bliver medspiller i folkeskolernes idrætsundervisning, kommer til at agere på et område, der er væsentligt forskelligt fra det de typisk fungerer på. Idrætsforeningerne har med folks fritid at gøre og baserer sig på frivillighed, og skiftet ind i skoleverden med undervisning og lønnet arbejde vil derfor være en stor omvæltning. Over en bred kam vil de foreninger, som ønsker at engagere sig i skole-samarbejder, blive mødt med flere krav, end de er vant til.</p> <p>De involverede foreningers frivillige trænere/instruktører og ledere skal være parate til at agere side om side med lærere/pædagoger og skal desuden være klar på at give afkald på en del af den selvbestemmelse (blandt andet i forhold til træningstider), som kendetegner foreningslivet.</p>
Anbefaling	<p>Et givtigt samspil mellem idrætsforeninger og skoler (samt trænere/instruktører/ledere og lærere/pædagoger) kræver dialog og afklaring mellem parterne. Foreningerne skal klædes på til at varetage opgaven, og det vil derfor være nærliggende at samle involverede foreninger og skoler til en række dialog- og afklaringsmøder. Svømmeundervisning er et område, hvor skole/foreningssamarbejde umiddelbart er oplagt.</p>

1.3 Kommunale idrætsfaciliteter

Idrætsfaciliteter udgør kernen i den kommunale idrætspolitik, og kommunerne har investeret/investerer anseelige midler i at have tilstrækkeligt med tidssvarende faciliteter primært til foreninger og skolers aktiviteter. Det er derfor også et centralt spørgsmål, om man i Allerød Kommune har de faciliteter, der skal til. Selvom hver anden arrangør svarer, at de eksisterende faciliteter ikke dækker deres behov, er det Idan/CISC's vurdering, at der ikke er behov for at udbygge facilitetsmassen i kommunen. Der kan med tiden komme behov for visse specialfaciliteter, men samlet set tegner der sig et billede af, at kommunen har de faciliteter, man kan forvente, og evt. udbygninger/forbedringer bør ske i forbindelse med eksisterende anlæg.

Det skal ikke mindst ses i lyset af, at hovedparten af arrangørerne kan afholde deres aktiviteter på tilfredsstillende vis, og at hverken børn eller voksne i nævneværdig grad efterspørger flere faciliteter. Arrangørerne i Allerød Kommune kan godt pege på faciliteter, de ønsker, men det er kun motionsrum/fitnesscenter, som mere end fem arrangører ønsker.

Desuden viser delanalyse 1, at antallet af idrætsfaciliteter i Allerød Kommune er høj: Der er generelt færre borgere til at dele de mest almindelige idrætsfaciliteter i Allerød Kommune sammenlignet med nabokommuner og på landsplan.

Derfor handler det for kommunen om at øge kvaliteten af de eksisterende faciliteter og benytte dem bedre (det sidste punkt er et særskilt anbefalingspunkt).

Anbefaling, forslag og ide:

1.3.1 Opkvalificering og specialisering af eksisterende faciliteter (anbefaling).

Baggrund	<p>Et flertal af arrangørerne (40 pct.) er 'meget enig' eller 'enig' i, at der er mere behov for specialiserede anlæg og faciliteter, som opfylder moderne krav i den pågældende aktivitet end til almindelige faciliteter som f.eks. idrætshaller (23 pct. svarer 'både og', mens 29 svarer 'ved ikke/ikke relevant') (delanalyse 4.3).</p> <p>Blandt de voksne udøvere tegner sig en lignende tendens. 44 pct. af de voksne borgere er enten 'meget enig' eller 'enig' i, at der er mere behov for at øge standarden og kvaliteten på de eksisterende idrætsanlæg i kommunen end for at bygge nye anlæg og faciliteter (41 pct. svarer 'hverken eller', mens 15 svarer 'uenig' eller 'meget uenig') (delanalyse 4.2).</p>
----------	---

Anbefaling	<p>Opkvalificering af standarden i idrætsfaciliteterne samt at gøre dem mere specialiserede i tråd med arrangørernes ønsker er væsentlige at have fokus på i fremtiden. 'Standard' og 'specialisering' er brede betegnelser, og der er derfor grund til at høre de involverede brugere og arrangører nærmere omkring deres ønsker.</p> <p>Det kan ske ved at afholde borgermøder på de større anlæg. Der kan dog være decentralt placerede faciliteter, som gymnastiksale eller andre idrætslokaler, der trænger til opgradering af eksempelvis omklædningsforhold, lokaler til sociale aktiviteter eller styrketræning/fitnessaktiviteter. Eksempelvis viser arrangørundersøgelsen, at der er mindre tilfredshed med gymnastiksale/andet idrætslokales egnethed sammenlignet med idrætshaller. De tre spørgeskemaundersøgelser (delanalyse 4.1, 4.2 og 4.2) kan således bruges som et udgangspunkt for yderligere undersøgelser af behov og ønsker.</p>
1.3.2 Hal- og anlægsbestyrelser (anbefaling).	
Baggrund	I forbindelse med undersøgelsen blev der afholdt et dialogmøde med hal- og anlægsbestyrelser. På mødet blev der ytret utilfredshed med, at der mangler klare retningslinjer for bestyrelserne arbejde samt at der er uklarhed om bestyrelsernes økonomiske råderum.
Anbefaling	<p>Bestyrelserne spiller en vigtig rolle på idrætsområdet i kommunen, og der er nødvendigt, at retningslinjer og betingelser afklares.</p> <p>På dialogmødet blev det tilkendegivet, at der var stort udbytte af at kommunikere på tværs af bestyrelserne, og at erfaringsudveksling var lærerig.</p> <p>Det synes oplagt at skabe et fælles forum for de hal- og anlægsbestyrelser, som er interesserede heri.</p>
1.3.3 Afklaring af serviceniveau og behov for bemanning (anbefaling).	
Baggrund	Ernst & Youngs rapport om potentialer ved konkurrenceudsættelse af Allerød Service (2014) finder, at lønomkostningerne i Allerød Service er højere end i andre kommuner. Det skyldes muligvis, at der findes et højt serviceniveau i faciliteterne, samt at der bruges mange lønkroner på bemanning. Voksen- og arrangørundersøgelsen viser, at hverken service eller bemanning er blandt de emner, som udøvere eller brugere vurderer som vigtigst (delanalyse 4.2 og 4.3).
Anbefaling	<p>Der er behov for en politisk diskussion og stillingtagen til, hvad serviceniveauet i faciliteterne skal være, og i hvilket omfang faciliteter skal bemannes.</p> <p>Det er afgørende for en eventuel beslutning om konkurrenceudsættelse, at der er fokus på, hvad man får for de midler, der i dag bruges på Allerød Service. F.eks. om man i Allerød Kommune gerne vil prioritere et højt serviceniveau og en tilsvarende høj bemanning.</p>
1.3.4 Etablering af omkostningsmodel (anbefaling)	
Baggrund	Ernst & Youngs rapport om potentialer ved konkurrenceudsættelse af Allerød Service (2014) finder, at der er behov for større overblik over de økonomiske forhold på idrætsområdet og etablering af en egentlig omkostningsmodel. Det skal blandt andet være muligt i højere grad at følge udgifter på de enkelte faciliteter.
Anbefaling	Arbejdet med at etablere en egentlig omkostningsmodel er i gang, og det er en anbefaling at fortsætte dette.

1.4 Samarbejde mellem afdelinger/andre aktører

Inklusionen af nye målgrupper i den kommunale idrætspolitik bevirker, at borgere med begrænset eller ingen erfaring inkluderes på idrætsområdet. For nogle vil begyndelsen med fysisk aktivitet være noget helt nyt, og erfaringsmæssigt vil der være behov for opbakning i opstartsfasen. Det er her vigtigt at tage afsæt i borgeren frem for den kommunale opdeling i ressortområder for at sikre en smidig og sammenhængende indsats. Det er muligt, at flere forskellige afdelinger i kommunen skal arbejde sammen.

Skole- og idrætsområdet bliver formentligt to områder, der i fremtiden skal arbejde tæt sammen (idrætsforeninger og skoler) som konsekvens af den nye folkeskolereform. Det er dog ikke kun i forhold til implementering af reformen, at samarbejde er vigtigt. Det kommer det også til at blive i forbindelse med kapacitets-

tetsbenyttelse af idrætsfaciliteter. En del idrætsfaciliteter er placeret på skoler, og det er her nødvendigt, at man afklarer, hvor idrætsforeninger kan få tildelt tider også i løbet af dagen. Emnet behandles i et senere anbefalingspunkt, men nævnes her, da det vil være nødvendigt, at der på øverste forvaltningsmæssige niveau i kommunen også etableres samarbejde, blandt andet i forhold til seniormålgruppen.

Forslag og anbefalinger:	
1.4.1 Samarbejde mellem Skole og Kultur og Ældre og Sundhed (anbefaling).	
Baggrund	En indsats målrettet idrætssvage/inaktive vil i visse tilfælde inkludere flere forskellige ressortområder i kommunen, hvor særligt samarbejde med Ældre og Sundhed vil være relevant. Idrætssvage/inaktive er ikke vant til idrætsudøvere, og det vil kræve en vis indsats og opbakning at få skabt de rette forløb. Det vil her være afgørende at tage afsæt i den enkelte og arbejde for sammenhængende forløb. Under punkt 3 er en indsats målrettet idrætssvage/inaktive beskrevet mere indgående.
Anbefaling	Aftale samarbejde på tværs af ressortområder i Allerød Kommune. F.eks. samarbejde mellem Skole og Kultur og Ældre og Sundhed.
1.4.2 Samarbejde med kommercielle aktører (ide)	
Baggrund og ide	De kommercielle fitnesscentre i og omkring Allerød Kommune spiller en betydelig rolle som ramme for voksne idrætsdeltagelse. Der er også en stor andel af unge mellem 13 og 15 år, som ytrer ønske om at dyrke idræt i et fitnesscenter. For visse grupper af borgere kan det overvejes, om man fra kommunens side skal åbne op for samarbejde med kommercielle aktører som f.eks. fitnesscentre. Det kan være i forhold til specifikke behandlingsforløb i forbindelse med genoptræning, tilbud til idrætssvage/inaktive eller over for unge, der ellers vil falde fra idræt. Der kan også tænkes i muligheder for at leje sig ind i lokaler/faciliteter, som kommunen ikke råder over, men der er behov for i formiddags/dagtimer til skolebrug eller senioridræt eller som supplement til foreningsidrætter.

2. Kapacitetsbenyttelse

Intro	<p>Flere aktiviteter og udøvere vil betyde et større pres på de kommunale idrætsfaciliteter. Men de kommunale idrætsfaciliteter benyttes langt fra fuldt ud, om end bookingskemaerne i mange faciliteter særligt i eftermiddags- og aften timerne er fyldt. Dette tema beskriver, hvordan benyttelsen af de kommunale idrætsfaciliteter kan optimeres og derved skabe grundlag for, at der kan afholdes flere aktiviteter for flere målgrupper for de omtrent samme driftsmidler.</p> <p>Anbefalinger, forslag og ideer er struktureret i følgende hovedpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.1 Retvisende og transparente bookingskemaer • 2.2 Optimér udnyttelsen i primetime (kl. 17-20). • 2.3 Ældre skal have plads i løbet af dagtimerne
--------------	---

Målgruppematrix		Skoleaktive	Foreningsaktive	13-19-årige	Selvorganiserede voksne og ældre	Idrætssvage/inaktive
Anbefaling, forslag, idé	2.1.1	X	X	X	(X)	
	2.1.2	X	X	X	(X)	
	2.1.3	(X)	X	(X)		
	2.1.4	(X)	X	(X)		
	2.2.1		X			
	2.2.2		X			
	2.2.3		X	X	(X)	
	2.2.4		X			
	2.2.5		X			
	2.3.1					X

2.1 Retvisende og transparente bookingskemaer

Afsættet for brugen af idrætsfaciliteterne er de kommunale bookingskemaer. Via Allerød Kommunes hjemmeside er det muligt at se bookinger og søge ledige tider for idrætsforeninger. Tiderne bliver typisk fastlagt på årsbasis og administreres på de enkelte anlæg og faciliteter af hal- og anlægsbestyrelserne i samarbejde med Allerød Service. Lokaleanvisningen godkendes af Fritidsnævnet (bilag 2). Der er tale om en lokal løsning, og de idrætsforeninger, der ønsker tider, sidder typisk selv med ved bordet, når kabalen skal lægges. Det er der fordele ved, og når der f.eks. opstår ønsker om samme tid mellem flere idrætsforeninger, kan man ad forhandlingens vej oftest finde en løsning.

Den lokale løsning betyder også, at Allerød Kommune i mange tilfælde er et stykke fra arrangørerne, og det kan være én af de væsentlige forklaringer på, at der er ret mange tider, som idrætsforeninger og andre arrangører ikke møder frem til. Når en arrangør ikke møder op til en booket tid, er det meget sjældent, at faciliteten bliver brugt til anden aktivitet.

Der er tale om et ret stort antal tider i Allerød Kommunes idrætsfaciliteter, som på grund af manglende afmelding ikke kommer til at stå til rådighed for andre arrangører/brugere. Blot 30 pct. af arrangørerne svarer, at de afmelder overflødige tider, 7 pct. bytter tiden, mens 6 pct. låner den ud til andre, og det er således mere end hver anden, som ikke benytter sig af disse muligheder (delanalyse 4.3).

Anbefaling, forslag og ide:

2.1.1 Fleksibelt bookingskema (anbefaling).

Baggrund	Arrangørundersøgelsen spurgte arrangørerne til deres brug af faciliteter i løbet af årets 12 måneder. Arrangørernes svar viser, at behovet for faciliteter varierer på tværs af
----------	---

	månederne, og en del aktiviteter er ret sæsonprægede. Udendørsaktiviteter praktiseres ikke overraskende især i de varmere måneder, mens brugen af indendørs faciliteter som idrætshaller og gymnastiksale/andet idrætslokale topper i vinterhalvåret. Generelt gælder i øvrigt, at der er ringe brug af faciliteter i juli (delanalyse 4.3).
Anbefaling	Skab et fleksibelt bookingskema. I arbejdet hermed er det nødvendigt, at der tages højde for udsvingene i efterspørgsel, og at det er muligt for idrætsforeninger og andre arrangører at booke tider ind herefter. Omvendt er det også nødvendigt, at arrangørerne forsøger på bedst mulig vis at tage højde for sæsonudsvingene, når de booker tider. Det er langt hen ad vejen en opgave, som skal løses i samarbejde med de lokale kræfter i hal- og anlægsbestyrelser, som forestår tildelingen af tider. Men det er muligt, at kommunen skal tætte på selve fordelingen af tider, hvilket også vil give kommunen vigtig feedback i forhold til at skabe de rette rammer (f.eks. computersystemer), der kan håndtere de fleksible bookinger.
2.1.2 Oplysning om afmeldingsprocedurer (anbefaling).	
Baggrund	Manglende afmelding af tider skyldes i visse tilfælde, at trænere/instruktører, ledere og andre aktivitetsansvarlige ikke ved, at de skal afmelde træningstider, de ikke får brug for. Det er heller ikke sikkert, at alle er bevidste om, hvorledes man rent praktisk afmelder tider. 35 pct. af arrangørerne svarer 'ved ikke/ikke relevant' til spørgsmålet om, hvad de oftest gør, når de alligevel ikke får brug for de tider, de har fået tildelt (delanalyse 4.3).
Anbefaling	Det synes nødvendigt, at der iværksættes en indsats for at udbrede kendskabet til afmeldingsprocedurer, og at det ikke kun bliver de centralt placerede personer, som kender til dem, men også trænere, instruktører, holdledere, lærere og andre aktivitetsansvarlige.
2.1.3 Brug af incitamenter og/eller sanktioner (ide).	
Baggrund og ide	En positiv tilgang til at få arrangørerne til at afmelde planlagte tider, de ikke får brug for, er ved at anvende incitamenter, som belønner afmelding. Det kan f.eks. opnås via en afmeldingsbørs, hvor afmeldte frie tider offentliggøres, så snart de opstår, så andre arrangører kan gøre brug af dem. Der kan her tænkes i mange forskellige løsninger til at viderefremme og fordele tider, og man kan arbejde med alt fra at bytte én tid for en anden til først-til-mølle-princippet. Der kan tænkes i et system, hvor en afmeldt tid først udbydes til arrangører i en vis periode for derefter at blive tilgængelig via onlinebooking af private borgere eller andre foreninger, der måtte ønske en tid. Eventuelle indtægter herfra kan blive på området, og f.eks. gå til vedligeholdelse, køb af nye rekvisitter eller lignende. En mere negativ tilgang går på at indføre sanktioner over for arrangører, der ikke afmelder planlagte tider. I yderste konsekvens kunne gentagne forsømmelser føre til fratagelse af planlagte tider. Fratagelse af tider er selvsagt en mulighed i det nuværende system, men bliver sjældent taget i brug. Der er derfor grund til at se nærmere på, hvorledes mindre drastiske sanktioner kan indføres.
2.1.4 Gebyr for brug af lokaler (ide).	
Baggrund og ide	En stor forandring i Allerød Kommune vil være at kræve et gebyr for benyttelsen af de kommunale faciliteter, således at det f.eks. inden for folkeoplysningens rammer koster et mindre gebyr for foreninger at bruge de kommunale lokaler ³ . Det kan have den effekt, at arrangørerne i højere grad kun ansøger om/ønsker tider, de har brug for, samt bliver bedre til at aflyse planlagte tider, de alligevel ikke får brug for (såfremt de slipper for at betale gebyret ved afmelding). En sådan metode er brugt i andre kommuner primært i

³ Loven (folkeoplysningen, §22 stk. 4) '...giver mulighed for at opkræve et gebyr for brugen af anviste lokaler, herunder haller samt udendørsanlæg, med det formål at kunne nedbringe driftsudgifterne ved brug af private lokaler. Udligningsordningen fungerer i et lukket system...' og medvirker til at stille brugere af anviste lokaler m.v. og af private lokaler mere lige i økonomiske henseende (KL, 2012). Med et gebyr er det således muligt at opnå en vis udligning til de foreninger, der må betale driftsudgifter til eget eller lejet lokaler. Konkret betyder det, at et eventuelt gebyr på anviste lokaler i Allerød Kommune skal blive på området (folkeoplysningsområdet) og gå til at nedsætte udgifter ved brug af private lokaler.

	<p>forbindelse med selvejende idrætsfaciliteter, men kan også anvendes i kommunalt ejede faciliteter.</p> <p>Et gebyr kunne også iværksættes i forbindelse med, at man fra kommunens side stiller krav om, at alle arrangører efter et afholdt aktivitetsforløb skal melde ind med antal aktive på deres hold. Det vil også være med til at give kommunen nærmere indblik i, hvornår der er særlig belastning på de forskellige typer af faciliteter blandt andet med henblik på fremtidig planlægning. Det er muligt at lave en simpel applikation via mobiltelefon eller lignende, som ikke vil pålægge arrangørerne nævneværdigt besvær.</p>
--	---

2.2 Optimér benyttelsen i primetime (kl. 17-20).

Hovedparten af aktivitetsforløbene i primetime mellem kl. 17-20 er for børn og unge (0-15 år). Af alle aktivitetsforløb i store idrætshaller i uge 9 og 13 var to ud af tre forløb for denne målgruppe. Netop dette tidsrum er det mest efterspurgt blandt arrangørerne i Allerød Kommune, og mangel på tid i netop dette tidsrum er blandt hovedårsagerne til, at arrangører fra tid til anden ønsker flere kommunale faciliteter.

Anbefaling, forslag og ide:

2.2.1 Sæt særligt fokus på tider til de yngste børn (anbefaling).

Baggrund	Folkeoplysningsloven definerer børn og unge som personer under 25 år. Men der er stor forskel på de yngste og ældste børn og unges idrætsvaner. Blandt andet i forhold til, hvornår de kan dyrke idræt/motion. Der er derfor oplagt at skelne mellem forskellige aldersgrupper af børn og unge i forbindelse med tildeling af tider.
Anbefaling	Fra kommunalt hold kan man bestemme, at tidsrummene mellem kl. 17 og 20 i de mest efterspurgt lokaler (store idrætshaller, svømmehaller og boldbaner (kunstgræs og græs) primært skal være forbeholdt f.eks. børn under 13 år.

2.2.2 Forkort aktivitetsforløb (anbefaling).

Baggrund	For de yngste børn er én times veltilrettelagt idrætsaktivitet per træning oftest tilstrækkeligt. P.t. er det op til foreningerne selv (via deres ansøgning/interne fordeling af tider) at beslutte, hvor lang tid de forskellige aktiviteter skal vare. Typisk fordeler idrætsforeningerne tider af halvanden timers varighed (delanalyse 3), og det er samlet set derfor færre hold, der kan træne i primetime.
Anbefaling	For at give flere børn mulighed for at være aktive i primetime, kan man efter behov beslutte, at (indendørs) forløb i primetime som hovedregel maksimalt må vare én time (eller 55 minutter). Det vil give plads til flere hold og dermed sikre, at flere forskellige børn kan nå at være aktive i primetime. Så længe det kun er forløbene for de yngste under 13 år, der kortes ned, vil det formentligt ikke gå nævneværdigt ud over aktivitetens kvalitet og intensitet. Opvarmning, nedvarmning m.m. kan desuden flyttes til tilstødende lokaler/områder.

2.2.3 Gør tidspunkter efter kl. 20 mere attraktive for unge (+13 år) og voksne (anbefaling).

Baggrund	En måde at frigøre tider til de yngste børn er at få andre brugere til at sætte sig på de senere tider efter kl. 20. Det kan blandt andet opnås ved at gøre disse tidsrum mere eftertragtede.
Anbefaling	Gør tider uden for primetime mere eftertragtede. F.eks. ved at tildele længere træningstider i de senere perioder, og/eller lade én tid i de sene aftenmodsvares af én tid i primetime.

2.2.4 Flere aktiviteter på samme tid (anbefaling).

Baggrund	Delanalyse 3 viste, at ikke alle aktivitetsforløb benytter hele det aktivitetsareal, de har fået stillet til rådighed (77 pct. af aktivitetsforløbene bruger <i>hele</i> aktivitetsarealet). Der vil for en del aktiviteter vedkommende være plads til én ekstra aktivitet, så der afholdes to aktiviteter ad gangen frem for én. Her er det selvfølgelig også vigtigt at medtage aktiviteterens særegenhed, så der stadigt sikres kvalitet for de aktive. Ud over at der skal tages højde for vildfarende bolde osv., er der også nødvendigt at vurdere flere aktive børns
----------	---

	indvirkning på støjniveau.
Anbefaling	Vurdér muligheder for i højere grad at påsætte to aktiviteter på samme tid i de samme faciliteter i primetime. Der kan f.eks. opstilles en model, hvor hver anden træningstid skal deles med et andet hold (eller have x-antal aktive).

2.2.5 Antal aktive per aktivitetsforløb (forslag).

Baggrund og forslag	Det er også muligt at stille krav om et vist antal aktive per aktivitetsforløb. Et højere antal aktive per forløb vil samlet set betyde, at flere børn og unge får mulighed for at benytte faciliteter. Her er det selvfølgelig vigtigt at overveje, hvilke typer af aktiviteter der er tale om, og det vil ikke være alle aktiviteter, der kan afholdes med lige stor kvalitet med et højt antal aktive. Der bør derfor også tages højde for de forskellige aktivite- ters særegenhed.
---------------------	---

Uddybende bemærkning:

- Selvom de ovennævnte punkter er nævnt specifikt i forhold til at benytte primetime mere inten- sivt, går anbefalingerne med simple tilpasninger også i et bredere perspektiv og kan f.eks. og be- nyttes i faciliteter med særlig stor efterspørgsel.

2.3 Seniorer skal have plads i løbet af dagtimerne

Folkeskoler og andre kommunale institutioner rangerer før idrætsforeninger og aftenskoler, når tider anvi- ses i de kommunale idrætsfaciliteter (jf. folkeoplysningsloven). I praksis betyder det, at folkeskolerne råder over tiderne i faciliteterne frem til om eftermiddagen (kl. 14-15).

At en del faciliteter er afsat til skoleundervisning er ikke et problem for de fleste idrætsforeninger, som primært arrangerer aktiviteter i eftermiddags- og aftentimerne. Men som delanalyse 4.3 viste, foretrækker størsteparten af seniorerne over 65 år at være aktive med idræt/motion inden kl. 12. Desuden viste del- analyse 3, at stort set alle aktivitetsforløb for ældre finder sted i dagtimerne.

Det er vigtigt, at det også i fremtiden er muligt for idrætsforeninger og ældre at være aktive i løbet af da- gen. Den nye folkeskolereform med flere undervisningstimer i idræt vil betyde øget pres på faciliteter, men det er væsentligt, at de ældres behov ikke tilsidesættes.

Anbefaling, forslag og ide:

2.3.1 Afsat faste tidsrum til senior-/foreningsaktiviteter (anbefaling).

Baggrund	Ældres ønske om at dyrke idræt i dagtimerne også i de kommunale idrætsfaciliteter skal imødekommes. Det bevirker, at der er behov for at inkludere tider til ældre i facili- teter placeret på skoler i løbet af skoledagen.
Anbefaling	Kommunen kan beslutte, at der i de relevante faciliteter på skoler afsættes x-antal timer fast på ugebasis, som er øremærket til aktiviteter for ældre – eksempelvis i et 'bånd' i ydertimerne eller omkring det store frikvarter på visse dage. De timer, der besættes af idrætsforeninger/ældre fastholdes som en booking, som skolerne generelt må koordine- re idrætsundervisningen rundt om. Man kan lade skolerne selv bestemme, hvilke dage og hvornår på dagen de pågældende timer skal afsættes for at gøre det så nemt for skolerne som muligt. De tider, der ikke bliver besat, kan skolerne selvfølgelig råde over. Man kan her aftale, at timerne skal stilles til rådighed ved den årlige timefordeling eller kunne tages af forenin- ger, hvis der kommer nye hold eller lignende til. De nærmere retningslinjer herfor kan skoler, foreninger og kommune udarbejde i fællesskab.

3. Forenings- og facilitetsudvikling

Intro	<p>Danskernes motions- og sportsvaner har udviklet sig markant de seneste 30-40 år. Idrætsbilledet i dag er anderledes end i 1970'erne, og mange unge, voksne og ældre er i dag aktive med forskellige former for motionsaktiviteter. Fra at fodbold, håndbold, badminton og gymnastik var de dominerende aktiviteter, er det i dag jogging/motionsløb, vandring, styrketræning og forskellige former for aerobic og fitnessstræning på hold, der hitter. Det er især den selvorganiserede og privatorganiserede idræt, som har vundet markedsdele, og det hænger blandt andet sammen med, at disse former passer godt til de ovennævnte aktiviteter. Foreningsdeltagelsen og brugen af faciliteter er ikke steget med samme hast, og der er grund til at se på, hvorledes foreninger og idrætsfaciliteter kan knytte an til tendenserne og spille en øget rolle i dagens idrætsbillede. Det handler langt hen ad vejen om fokus på aktiviteter og om at aktivere.</p> <p>Anbefalinger, forslag og ideer er struktureret i følgende hovedpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.1 Arbejd med målgrupper og aktiviteter • 3.2 Øget tilgængelighed i idrætsfaciliteter • 3.3 De mindst eftertragtede tider • 3.4 Aktiviteter og opstartsforløb for idrætssvage og inaktive
--------------	---

Målgruppematrix	Skoleaktive	Foreningsaktive	13-19-årige	Selvorganiserede voksne og ældre	Idrætssvage/inaktive	
Anbefaling, forslag, idé	3.1.1	X	X	X	X	X
	3.1.2		X	(X)	(X)	
	3.1.3			X	X	
	3.1.4			(X)	X	(X)
	3.1.5				X	(X)
	3.1.6		(X)	X	X	(X)
	3.1.7		(X)	X	X	(X)
	3.2.1		(X)	X	X	(X)
	3.2.2		X	X	X	(X)
	3.3.1			X	X	(X)
	3.4.1					X
	3.4.2					X

3.1 Arbejd med målgrupper og aktiviteter

Udvidelsen af den kommunale idrætspolitik indbefatter, at et større antal borgere end tidligere bliver inkluderet. Det kan f.eks. opnås ved at idrætsforeningerne øger antallet af medlemmer og ved, at de kommunale idrætsfaciliteter får en større brugergruppe. Der er ikke nødvendigvis tale om modsætninger, og flere aktive i idrætsforeningerne vil i et vist omfang også føre til, at de kommunale idrætsfaciliteter bliver brugt mere. Omvendt kan idrætsfaciliteterne også agere mere aktivt og stille sig mere til rådighed som aktivitetssted uden om foreningerne.

Anbefaling, forslag og ide – idrætsforeninger:

Den kommunale idrætspolitik kredser om de lokale idrætsforeninger, som uden egentlige krav modtager støtte til deres aktiviteter og får anvist lokaler/faciliteter. Folkeoplysningsloven skaber disse rammer og tildeler de lokale idrætsforeninger en række gunstige vilkår at agere under. Folkeoplysningsloven er et vigtigt element i den danske breddeidrætsmodel, og de gode vilkår for foreningerne er én blandt flere vigtige faktorer for, at foreningslivet i Danmark over en bred kam er velfungerende. Især på børnesiden er foreningerne dygtige, hvilket understreges af den høje andel af børn, som er medlem af idrætsforeninger.

Folkeoplysningsloven kan dog også have utilsigtede konsekvenser, idet loven med sit sikkerhedsnet (og lighed for loven) kan virke som en sovepude på idrætsforeninger. Foreninger skal ikke leve op til konkrete målsætninger. Det er derimod op til foreningerne selv, hvorledes de vil agere og reagere på tendenser i samfundet. I yderste konsekvens kan det betyde, at foreninger mangler blik for nutiden og langsomt mister medlemmer og opbakning i lokalsamfundet.

Selvom idrætsforeningerne ikke har mistet medlemmer, er de blevet udfordret, og den kommercielle og selvorganiserede idræt/motion er i perioden steget med stor hastighed. Det er især teenagere og de yngste voksne (især nybagte forældre), der i stigende omfang finder idrætsforeningerne relevante som det primære sted at dyrke idræt. Det er tendenser, som også synes at gøre sig gældende i Allerød Kommune. Andelen af foreningsaktive er lavere blandt de 13-15-årige (73 pct.) sammenlignet med de 10-12-årige (78 pct.)⁴, og de voksne mellem 25 og 34 år er klart den gruppe af borgere i kommunen, som er mindst foreningsaktive. 27 pct. af de 25-34-årige dyrker idræt i en forening, hvilket er markant under gennemsnittet for voksne (+16 år), som er på 45 pct. (delanalyse 4.3).

3.1.1 En idrætskonsulent (aktivitetsmedarbejder/idemager/udviklingskonsulent) (anbefaling).

Baggrund	Allerød Kommune skiller sig ud fra mange andre kommuner ved ikke at have en decideret idrætskonsulent ansat. Kontakt til foreninger, facilitetsudvikling og lignende er placeret i regi af Allerød Service. Der er grund til at overveje, om det er den rette løsning, da opgaverne i Allerød Service er omfattende. Det kan betyde, at de mere udviklingsorienterede opgaver falder i baggrunden. En stor del af de anbefalinger, forslag og ideer, som Idan/CISC finder relevante at pege på forudsætter i den ene eller anden form et initiativ eller koordinering fra kommunens side.
Anbefaling	Med den nuværende bemanning er det svært at finde ressourcer til at gennemføre de forskellige tiltag i forlængelse af denne undersøgelse samt sikre udvikling i foreninger og faciliteter. Det kan løses ved, at Allerød Kommune prioriterer midler til at ansætte en idrætskonsulent på del- eller fuldtid. F.eks. via omrokering ⁵ af eksisterende midler og i et vist omfang gennem øget indtjening via onlinebooking (se særskilt punkt herom), udlejning, brugerbetaling (for voksne) eller lignende. En idrætskonsulent vil kunne varetage flere opgaver. Ud over arbejdet med implementering af de politiske beslutninger med baggrund i dette undersøgelsesarbejde, kunne kerneopgaver også omhandle forenings- og facilitetsudvikling.

3.1.2 Foreningsudvikling i fokus (anbefaling).

Baggrund	Det anbefales at påbegynde et projekt med fokus på foreningsudvikling i kommunen. Det kan f.eks. varetages af en idrætskonsulent i samarbejde med idrætsorganisationer el. lign.. Projektet bør ske i tæt samarbejde og dialog med idrætsfaciliteterne (se nedenfor) og andre centrale aktører som f.eks. Allerød Idræts Union. Selvom om idrætsforeningerne i kommunen overordnet set fungerer godt, er der behov for at tænke nyt og ideudvikle.
Anbefaling	Blandt de mest oplagte emner at tage fat på er aktivitetsudvikling i forhold til idrætsbilledet i kommunen, hvervning af frivillige samt organisering af foreningen. Det er klassiske emner og sandsynligvis noget, som en del foreninger i kommunen har arbejdet med/arbejder med, men med det rette projekt kan der skabes et projekt foreninger vil have gavn af.

Anbefaling, forslag og ide – Idrætsfaciliteter:

Flere og flere idrætsfaciliteter (kommunale og selvejende) rundt om i landet tilbyder på forskellig vis aktiviteter for kommunens borgere. Disse faciliteter har skiftet retning fra udelukkende at have fokus på at stille

⁴ Alle børn og unge blev også spurgt, hvordan de tror, de kommer til at dyrke idræt i fremtiden. Her svarede 74 pct. af de 10-12-årige som medlem af en forening, mens det blandt de 13-15-årige var 64 pct.

⁵ Der kan tænkes i mange forskellige løsninger, som skal besluttes lokalt. Det er nærliggende at se på, om der kan frigøres midler inden for foreningsområdet (f.eks. midler til driften af de kommunale idrætsfaciliteter eller tilskud efter folkeoplysningsloven). Se delanalyse 2 for gennemgang af midler til idrætsområdet (og herunder foreningsområdet).

<p>rammer til rådighed for idrætsforeninger til i et vist omfang også selv at udfylde rammerne. Ofte sker det i samarbejde og samråd med de lokale idrætsforeninger, og faciliteternes aktiviteter er primært et supplement til foreningsaktiviteter på områder, hvor der ikke findes foreningstilbud. På den måde kan aktiviteter iværksat af faciliteter være med til at sikre et mere komplet aktivitetsudbud i lokalområdet.</p>	
<p>3.1.3 Støttefunktion (anbefaling).</p>	
<p>Baggrund</p>	<p>En enkel måde, som faciliteter/anlæg kan skabe aktiviteter på, er ved at tilbyde støttefunktioner. Det kan f.eks. være i form af omklædningsfaciliteter, skabe med lås til opbevaring af skiftetøj, toiletter og/eller et udstrækning-/nedvarmningsområde. Faciliteter kan blive et udgangspunkt og mødested for selvorganiserede udøvere.</p>
<p>Anbefaling</p>	<p>Afsæt omklædningsrum, aktivitetsrum og lignende på fast basis til selvorganiserede udøvere.</p>
<p>3.1.4 Gå- og løbehold (anbefaling).</p>	
<p>Baggrund</p>	<p>En enkel måde at nå ud til et betragteligt antal borgere er ved at tilbyde arrangeret træning fra ét eller flere af de større idrætsanlæg i kommunen. Det er her oplagt at tænke i simple aktivitetsformer som eksempelvis gang og motionsløb, som de fleste vil kunne være med på. Der behøver ikke foregå egentlig træning, og det kan eksempelvis være tilstrækkeligt med en holdleder eller lignende, som står for at planlægge en træning/rute én til to gange om ugen.</p>
<p>Anbefaling</p>	<p>Afsøg muligheder for at opstarte træningshold på de forskellige større idrætsfaciliteter. Kommunen (f.eks. en idrætskonsulent) kan være tovholder, men de enkelte hold/aktiviteter kan sagtens arrangeres af frivillige tilknyttet de forskellige faciliteter/anlæg.</p>
<p>3.1.5 De ventende forældre (forslag).</p>	
<p>Baggrund og forslag</p>	<p>De 'ventende' forældre er en oplagt gruppe at tage fat i og tilbyde nem træning (f.eks. motionsløbstræning, spinning, styrketræning eller andre motionsaktiviteter) på hverdagsaftener sideløbende med, at aktiviteterne for børnene er i gang. De to ovenstående anbefalinger vil også være relevante her.</p> <p>Hvis der findes et trænings- eller motionsrum, er det også oplagt at afsøge muligheder for, at det kan gøres tilgængeligt for forældre. Alternativt kan man overveje, om mindre indkøb af rekvisitter som måtter, håndvægte og lignende til indendørs og udendørs brug kan være en vej frem.</p> <p>Et tiltag som dette kan også være nærliggende i forbindelse med eventuelle tanker med afsæt i familien som en målgruppe.</p>
<p>3.1.6 Skiftende aktiviteter (forslag).</p>	
<p>Baggrund og forslag</p>	<p>Mange voksne er i dag aktive inden for forskellige former for motionsaktiviteter som motionsløb, styrketræning, konditionstræning, spinning og aerobic/workout. Disse aktiviteter begynder allerede fra 12-års-alderen at slå igennem. Det er imidlertid primært aktiviteter, der dyrkes på egen hånd eller i kommercielle fitnesscentre (delanalyse 3.3 og 3.4). Det er nærliggende at overveje mulighederne for, hvorledes idrætsfaciliteter i samarbejde med lokale idrætsforeninger, kan tilbyde træning af kroppen på varierende vis.</p> <p>Vekslende former for træning på hold kan med fordel kombineres med permanent adgang til et motionsrum/fitnesscenter. En del arrangører samt unge (13-15-årige) og voksne ønsker adgang til/eller bruger allerede motionsrum/fitnesscenter, men Allerød Kommune har få tilbud på dette område. Især for de yngste under 15 år er det en udfordring, da de endnu ikke er gamle nok til at komme alene i de kommercielle fitnesscentre. For denne gruppe af unge vil et tilbud om motionsrum/fitnesscenter være en af de ting, der kan få dem vedholdt med at dyrke idræt/motion.</p> <p>En vigtig sideeffekt ved facilitetsarrangerede aktiviteter er, at de kan gå hånd i hånd med bedre kapacitetsudnyttelse. Når aktiviteter tager udgangspunkt i forskellige former for motionsaktiviteter med varierende indhold fra gang til gang, vil der per definition ikke være behov for et specifikt lokale/facilitet. Det åbner for, at aktiviteter kan tilpasses alt efter, hvilke faciliteter/udeområder der er til rådighed.</p>
<p>3.1.7 Medlem af 'Allerød Idrætsfaciliteter' (ide).</p>	

Baggrund og ide	Det er også muligt at samle de ovenstående forslag og anbefalinger (3.1.3-3.1.6) i et samlet tilbud, som kunne gå under navnet Allerød Idrætsfaciliteter. Tanken er her, at borgerne kan melde sig ind i faciliteterne, og gøre brug af de forskellige tilbud, som faciliteterne tilbyder, samt bruge eventuelle tomme haller, lokaler eller baner – herunder også svømmehallerne i den offentlige åbningstid.
-----------------	--

Uddybende bemærkning:
<p>Iværksættes et eller flere af anbefalingerne/forslagene under punkt 3.1.3-3.1.7, vil der være tale om et brud med idrætsfaciliteternes traditionelle rolle (fra kun at stille rammerne til rådighed til også at udfylde dem). Alt efter hvor intensivt de iværksættes, vil det medføre en række udfordringer, som det er nødvendigt at håndtere kommunalt. Blandt de væsentligste er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foreningslivet i kommunen vil i et eller andet omfang kunne være modstander af, at faciliteter begynder at skabe aktiviteter, da det kan ses som en trussel mod foreningsaktiviteter. Arrangørundersøgelsen (delanalyse 4.3) viste, at langt de fleste arrangører (idrætsforeninger, skoler, kommunale institutioner og aftenskoler) er 'uenige' (25 pct.) eller 'meget uenige' (42 pct.) i, at faciliteterne i højere grad skal give plads til dem, der ikke dyrker deres idrætsaktivitet i en forening. • Erfaringer fra andre kommuner viser dog, at aktiviteter arrangeret af faciliteter sagtens kan foregå side om side med foreningsaktiviteter og være til gensidig inspiration og tilmed være en rekrutteringskanal for foreninger. Facilitetsaktiviteter fungerer visse steder som en introduktion til forskellige former for idrætsaktiviteter, som borgere senere vælger at forfølge mere intensivt i foreninger, hvor mulighederne for at lære og dygtiggøre sig typisk er bedre. • Det er vigtigt at tænke i samarbejde mellem de forskellige aktører i de forskellige faciliteter. Det kan også være en mulighed, at foreninger og faciliteter går sammen om at tilbyde forskellige former for aktiviteter og på den måde supplere hinanden. Uanset er det nødvendigt, at der skabes dialog herom på de enkelte faciliteter. Kommunen har sammen med de forskellige hal- og anlægsbestyrelser her en central rolle at spille. • På medarbejdersiden i de enkelte faciliteter vil den nye opgave med at arrangere/initiere aktiviteter være væsentlig forskellig fra driftsopgaven. Der vil være tale om et skift fra primært at beskæftige sig med drift af mursten til også at have fokus på aktiviteter for mennesker. Det kræver andre kvalifikationer, og det er muligt, at kommunen på dette punkt skal tænke i nye medarbejdertyper, og opgaven med at skabe aktiviteter kan derfor høre sammen med en evt. stilling som idrætskonsulent i kommunen. Alt efter omfanget af aktiviteter, der iværksættes, vil en del af lønudgifterne kunne tjenes ind herved. Der vil dog være behov for en vis startkapital, og indtægterne vil ikke komme med det samme. Der er således også behov for en vis indkøringsperiode. • Endelig er det afgørende at overveje, hvilke faciliteter der er mest oplagte at gennemføre en satsning på. Umiddelbart er det oplagt at se på de forskellige større idrætsanlæg i kommunen f.eks. i Lyngø Idrætsanlæg, Lillerødhallerne og Blovstrødhallen. De tre anlæg kunne være udgangspunkt for aktiviteter, men uden at der kræves et særskilt medlemskab til de tre anlæg. Nærmere ét medlemskab til alle anlæg.

3.2 Øget tilgængelighed i idrætsfaciliteter
<p>De kommunale idrætsfaciliteter benyttes nærmest udelukkende af idrætsforeninger, skoler og andre kommunale institutioner (delanalyse 3). Idrætsfaciliteterne er kommunale, og der er som sådan ingen lov, der forhindrer kommuner i at stille faciliteterne til rådighed for et bredere publikum end medlemmerne af de ovennævnte organisationer.</p> <p>En del idrætsfaciliteter (især udendørsfaciliteter og svømmehaller) står på forskelligvis til rådighed for andre end foreninger, folkeskoler og kommunale institutioner. Det gælder eksempelvis en del af kommunens boldbaner, skateranlægget i Lyngø samt kommunens svømmehaller, som borgere kan betale sig fra at benytte.</p> <p>Men der er også en del faciliteter, som mere eller mindre er lukkede for ikke-organiserede brugere, som f.eks. tennisbaner, idrætshaller, gymnastiksale og andre idrætslokaler. Man bør overveje, hvorledes disse traditionelt lukkede faciliteter kan gøres tilgængelige for flere brugere. Det skal dels ses i lyset af, at det vil</p>

være en ret enkel måde at udvide antallet af borgere omfattet af den kommunale idrætspolitik og derved få udnyttet en større del af den frie tid i faciliteterne.

Anbefaling, forslag og ide:	
3.2.1 Tilgængelighed via onlinebooking (anbefaling).	
Baggrund	Onlinebooking giver borgere, foreninger og andre mulighed for at booke og betale for en ledig tid på kommunale faciliteter, når de ønsker det. Onlinebooking understøtter et stigende behov blandt især voksne borgere for at kunne dyrke forskellige idrætsaktiviteter på præcis de tidspunkter, der passer ind i deres hverdag (ifølge delanalyse 4.2 er valgfrihed af tidspunkt det næstvigtigste parameter, når voksne vælger aktivitet). Det imødekommer også hver anden borgers ønske om at kunne booke tider i de kommunale faciliteter (delanalyse 4.2). Endelig er det værd at nævne, at 84 pct. af borgerne i kommunen er villige til at betale for at bruge de kommunale faciliteter (delanalyse 4.2).
Anbefaling	<p>Onlinebooking kræver en velfungerende teknisk løsning, så det bliver nemt at booke tider/se frie tider. Kommunen bør indlede et projekt med formål om at få sat et brugervenligt system op. Det skal besluttes, hvilke faciliteter der skal involveres, samt hvordan og hvornår booking skal være mulig.</p> <p>Systemet kan sættes op, så det er muligt at booke alle ledige tider, der ikke er afsat til anden side. En fordel ved systemet er, brugerne ved at booke en tid kan være sikre på, at de har en tid, når de møder frem og ikke skal vente på, at en facilitet bliver fri/er tom.</p> <p>Man kan på kommunalt niveau beslutte, om det skal afsættes en række tidsrum 'øremærket' onlinebooking (et vist antal timer på fast basis), eller om det blot skal gælde for tider, som alligevel ikke er afsat.</p> <p>For at onlinebooking bliver brugt, kræver det ikke blot en velfungerende teknisk løsning, men også synliggørelse og i visse tilfælde proaktiv 'salgsindsats'. Det er afgørende, at kommunikation involveres i projektet, og at der informeres bredt rund til kommunens borgere, aktivitetsarrangører og andre potentielle brugere om muligheden for onlinebooking.</p>
3.2.2 Ideer til øgede tilgængelighed (ide).	
Nedenfor er oplistet fire ideer til at skabe øget tilgængelighed i de kommunale faciliteter.	
Ide 1	Fri tilgængelighed. En eller flere faciliteter holdes åben for alle borgere på alle tidspunkter og er ikke som sådan forbeholdt organiserede brugere som eksempelvis idrætsforeninger. Foreninger kan således ikke booke faciliteten, og faciliteten står kun til rådighed for selvorganiserede udøvere. Det er f.eks. set i visse svømme- og badefaciliteter, skateranlæg og multibaner, men kan også udbredes til andre typer af faciliteter.
Ide 2	Fri tilgængelighed i visse tidsrum. En eller flere faciliteter afsættes i visse tidsrum til selvorganiserede udøvere, men kan i andre tidsrum bookes af idrætsforeninger, skoler, institutioner og andre. Der er løsningen i mange svømmefaciliteter – herunder svømmehallerne i Allerød Kommune – men der er også eksempler på det i andre typer af faciliteter.
Ide 3	Fri tilgængelighed i ikke-benyttede tider. Faciliteter kan holdes åbne for selvorganiserede udøvere i de perioder, hvor der er ikke er andre brugere (f.eks. idrætsforeninger). Det er mere eller mindre tilfældet i de fleste udendørs faciliteter bortset fra tennisbaner (som oftest er aflukkede). Man kunne derfor beslutte, at alle faciliteter, der ikke benyttes, kan bruges frit.
Ide 4	Tilgængelighed med nøglekort/nøglebrik. Selvorganiserede udøvere kan også få adgang til faciliteter via et nøglekort/nøglebrik (eller lignende). Det kan f.eks. være i ikke-bookede perioder. Det vil kunne implementeres på ellers lukkede faciliteter på skoler og lignende. Her vil adgangen til faciliteten kræve et nøglekort/nøglebrik, som kan fås ved oplysning af navn og adresse og/eller evt. en vis betaling.

Det er et system andre kommuner anvender, og som i visse kommuner også bruges på biblioteker med succes.

Uddybende bemærkning:

I forbindelse med øget tilgængelighed er nedenstående bemærkninger væsentlige:

- Øget tilgængelighed på den ene eller den anden vis vil være noget, som både de organiserede som selvorganiserede udøvere vil efterspørge (det vil primært være relevant for de allerede idrætsaktive). Øget tilgængelighed vil dog udelukkende blive en succes i det omfang, at der bliver kommunikeret ud til borgere, at det er muligt at bruge de kommunale faciliteter. Det er derfor nødvendigt, at en beslutning om at skabe øget tilgængelighed følges op af en kommunikationsindsats. Det er her afgørende, at de kommunale bookingskemaer er transparente og retvisende, så det eksempelvis er muligt hjemmefra via internettet eller en mobilapplikation at se, hvilke faciliteter der er ledige.
- Større brug af idrætsfaciliteter vil uundgåeligt medføre et større slid, og der kan opstå diskussion om, hvem der skal betale for øget slitage. Skal merudgifterne afholdes af kommunen, udøverne eller foreningerne?
- Øget tilgængelighed, og særligt onlinebooking, er givetvis ikke relevant for alle faciliteter. Det vil især være visse former for specialfaciliteter som f.eks. badminton- og tennisbaner og mere alment anvendelige og multifunktionelle lokaler som f.eks. gymnastiksale, idrætshaller og kunstgræsbaner, der vil være størst efterspørgsel efter. I overvejelserne om, hvilke faciliteter/anlæg der skal indgå i et sådan system, er det vigtigt, at der er 'nok' tider at booke/bruge, så der reelt er muligt at få tider på den ene eller den anden vis.

3.3 De mindst eftertragtede tider

Der er en række faciliteter, boldbaner og lokaler, der er svære at få anvist til foreninger, aftenskoler og andre brugere. Det gælder både visse typer af faciliteter samt særlige tidsrum. Generelt er de senere aften-timer efter kl. 20 svære at få afsat, og her er benyttelsen af de forskellige typer af faciliteter noget lavere end eksempelvis i tidsrummet mellem kl. 17 og 20. Det hænger godt sammen med, at hverken unge (16-24 år), voksne (25-64 år) eller ældre (65 år+) i særlig grad foretrækker at dyrke idræt/motion efter kl. 20 (delanalyse 4.2).

Det er derfor oplagt at se på, hvordan disse tidsrum kan komme i spil f.eks. over for brugergrupper, som ellers ikke kan få tildelt tider i de kommunale faciliteter på fast basis. Muligheden for at få en tid i en velegnet facilitet kan være med til at gøre de sene tider mere eftertragtede.

Anbefaling, forslag og ide (anbefaling):

3.3.1 Ideer til aktivering af de mindst eftertragtede tider (ide).

Nedenfor er oplistet tre ideer til at få anvendt de mindst eftertragtede tider.

Ide 1	Udbudsmodel. Visse 'ikke-eftertragtede tider' – eksempelvis efter kl. 20 på hverdage eller tider på fredage (efter kl. 15) (delanalyse 3) – kan sættes i udbud til arrangører, der ønsker at aktivere dem. Det kunne foregå ved, at Allerød Kommune annoncerer 'et udbud', hvor man opfordrer idrætsforeninger, kommercielle aktører, faciliteterne eller andre til at lave aktiviteter i udvalgte faciliteter på udvalgte tidspunkter. Udbuddet kan eventuelt indeholde retningslinjer for, hvem aktiviteterne skal henvende sig til (eller hvem der prioriteres først i udvælgelsen). På den måde kan man forsøge at påvirke, hvem aktiviteter skal målrettes: f.eks. unge, voksne, seniorer, familier, inaktive eller en helt sjette gruppe.
Ide 2	Tider til særlige målgrupper. Tidel tider til uformelle grupper, som gerne vil have en tid, men som p.t. ikke opfylder folkeoplysningens krav for at få anvist tider i de kommunale lokaler. Det kunne være i forhold til selvorganiserede unge, som gerne vil være aktive i de kommunale faciliteter, hvis de havde mulighed for at få tider. For unge kan muligheden for at få tildelt en tid være indgangen til at etablere en forening.

	I Furesø Kommune har man en model, hvor selvorganiserede kan få én tid om ugen i de kommunale idrætsfaciliteter på fast basis. Så længe der alene er tale om én tid per uge, kan gruppen få lov til at forblive uorganiseret. Ønsker gruppen midlertidigt at få tildelt mere end én tid om ugen, skal de blive en formaliseret forening og indgå i fordelingen på de samme vilkår som andre idrætsforeninger. Det kan være en udmærket metode til at imødekomme eksempelvis unges ønsker om tid i faciliteter uden for megen administrativt arbejde.
Ide 3	'Åben hal' . I en række kommuner har man haft succes med 'åben hal-arrangementer'. Åben hal arrangeres typisk af en idrætsforening, som åbner haller for lokalsamfundet og stiller med instruktører, frivillige og hjælpere, der arrangerer et væld af forskellige aktiviteter. Der kan være plads til egentlige idrætsaktiviteter som fodbold og hockey samtidig med fangeleg, hop på trampolin og andet. Typisk er åben hal arrangeret således, at såvel børn og unge som voksne og ældre kan deltage, og mens børn og unge leger, kan forældre og bedsteforældre være aktive eller nyde en kop kaffe. Der kan tænkes i forskellige former for 'åben halarrangementer' målrettet familier eller andre grupper.

Uddybende bemærkning:

Afsætning af ikke-eftertragtede tider indebærer, at kommunen fordeler tider anderledes end tidligere og en enkelt bemærkning er relevant i den forbindelse:

- En udfordring i forbindelse med såvel udbud som åben hal er, at der skal opstilles klare retningslinjer for, hvorledes tildelingen af tider skal foregå. Begge tiltag vil kun have lille effekt, hvis de ikke sikres over en vis periode, hvorfor det er nødvendigt, at man fra kommunalt hold afsætter tiderne til disse initiativer over en længere periode. Der kan også være visse idrætsforeninger, som vil være modstandere af, at tider tildeles til andre end foreninger.

3.4 Aktiviteter og opstartsforløb for idrætssvage og inaktive

De ovenstående anbefalinger er primært relevante for de borgere, som allerede er aktive med idræt/motion. Undersøgelsen blandt voksne viser imidlertid, at 13 pct. af alle voksne i Allerød Kommune holder pause fra idræt, mens 14 pct. er inaktive (delanalyse 4.2). Der er grund til at se på, hvordan Allerød Kommune f.eks. i samarbejde med idrætsforeninger, idrætsfaciliteter, kommercielle aktører og andre kan skabe tilbud til de idrætssvage/inaktive borgere, som gerne vil i gang med idræt, men som af den ene eller anden årsag oplever barrierer. Det er ikke alle idrætssvage/inaktive, som vil i gang med idræt/motion, og en del inaktive svarer da også, at de prioriterer deres tid anderledes. Men nogle inaktive angiver også, at de 'er i for dårlig form' (17 pct.), at de 'mangler nogen at følges med' (7 pct.) eller 'savner passende tilbud/konkret mulighed' (5 pct.).

Anbefaling, forslag og ide:

3.4.1 Specialforløb målrettede idrætssvage og inaktive (anbefaling).

Baggrund	Visse grupper af idrætssvage/inaktive kræver en særlig indsats og opbakning i bestræbelserne på at dyrke idræt kontinuerligt. Det er væsentligt at involvere de rette aktører i opgaven, som har lyst og/eller erfaring på området. Det kunne være forskellige former for sundhedspersonale i kommunen i samarbejde med idrætsforeninger eller andre for derigennem at kombinere kompetencer fra forskellige faggrupper. Det kan også være, at man skal se nærmere på mulighederne for at involvere private aktører som f.eks. fitnesscentre, der måske allerede i forvejen har tilbud målrettet nybegyndere/ motions-uvante.
Anbefaling	Allerød Kommune kan overveje at afsætte et fast beløb til en pulje, der er målrettet idrætssvage/inaktive. Allerød Kommune kan via de nærmere retningslinjer for at modtage tilskud fra puljen fastlægge den nærmere målgruppe, samt hvem der skal have mulighed for at søge. Det vil være væsentligt, at puljen kan søges bredt for herved at sikre, at det bliver de aktører, som kan løfte opgaven bedst, der søger.

3.4.2 Fokusér på simple aktivitetsformer (anbefaling).

Baggrund	Skal idrætssvage/inaktive med begrænset eller slet ingen idrætserfaring i gang med idræt/motion er det en god ide at tage afsæt i simple aktivitetsformer med lav adgangsbarriere som f.eks. motionsløb, vandreture, cykling, styrketræning i maskiner eller træning på hold (f.eks. fitness, spinning eller zumba/aerobic). Samlet for disse aktiviteter gælder, at de tekniske krav er begrænsede, og de er på den måde relativt nemme at komme i gang.
Anbefaling	Kommunen kan fokusere på at sikre, at der enten i foreningslivet eller alternativt på de forskellige faciliteter er tilbud og mulighed for at dyrke mere simple aktiviteter. Det er nærliggende at koble til punkterne 3.1.1-3.1.7.

4. Natur og uderum

Intro	<p>Natur og udeområder er en vigtig aktivitetsarena især for voksne. Voksnes foretrukne steder at dyrke idræt er 'i naturen' (54 pct.) og 'på veje, gader, fortove o.l.' (37 pct.). Mange børn er også aktive i naturen, og stort set alle skoler og institutioner (vuggestue, børnehave, SFO, klub) i kommunen benytter naturen til idrætsaktiviteter.</p> <p>48 pct. af alle arrangører af idrætsaktiviteter i kommunen er 'meget enig' eller 'enig' i, at der skal skabes flere udendørsfaciliteter til udendørs motion og friluftsliv, mens 57 pct. af alle voksne er 'meget enig' eller 'enig' i, at kommunen skal gøre endnu mere for at naturområderne er inspirerende og velegnede til motion og idræt. Fokus nedenfor er på, hvorledes kommunen i højere grad kan facilitere idrætsaktiviteter i naturen samt på veje, stier og fortove.</p> <p>Anbefalinger, forslag og ideer er struktureret i følgende hovedpunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.1 Strategi for brug af natur og udeområder
--------------	---

Målgruppematrix		Skoleaktive	Foreningsaktive	13-19-årige	Selvorganiserede voksne og ældre	Idrætssvage/inaktive
Anbefaling, forslag, idé	4.1.1	X		X	X	(X)
	4.1.2	X	X	X	X	(X)
	4.1.3	X		X	X	(X)
	4.1.4			X	X	

4.1 Strategi for brug af natur og udeområder

Natur og udeområder adskiller sig væsentligt fra de kommunale idrætsfaciliteter, hvad angår de midler og bestræbelser, der anvendes i forhold til at betragte og behandle det som en del af kommunens samlede idræts- og motionsfaciliteter. Midler og bestræbelser anvendt på naturen og udeområder er markant mindre, end den forholdsvis store brug fra borgere og arrangører kunne berettige. I en fremtidig Fritidspolitik er det nærliggende at have endnu mere fokus på, hvorledes natur og udeområder bliver en mere prioriteret del af idrætspolitikken.

Det er gode muligheder for at skabe attraktive aktivitetsarenaer og -pladser i Allerød Kommune. Alle borgere kan inden for relativt kort tid nå ud til grønne områder, og det kunne være spændende at se nærmere på, om det er muligt at skabe en form for sammenhæng mellem de primære udendørsaktivitetsområder i kommunen. Som inspiration hertil kan man se nærmere på det arbejde, som man har udført i Rudersdal Kommune med RudersdalRuten. RudersdalRuten er et sammenhængende rutesystem på 42,195 km. på tværs af kommunen, som består af otte forskellige temaruter, der henvender sig til forskellige målgrupper⁶.

Det interessante ved RudersdalRuten er, at man fra kommunens side bevidst har arbejdet med at aktivere naturen som idrætsarena, og at de forskellige anlagte temaruter er koblet til en særlig oplevelse.

Anbefaling, forslag og ide:

4.1.1 Aktivér udeområder (anbefaling).

Baggrund	Under punkt 3 var fokus på, hvordan de kommunale idrætsfaciliteter kan aktiveres blandt andet ved at iværksætte aktiviteter. På samme måde kan man også tænke i at aktivere natur og udeområder. F.eks. ved at tage udgangspunkt i centrale aktivitetssteder og at arrangere forskellige former for motionsaktiviteter med udgangspunkt heri.
Anbefaling	Afsøg muligheder for at opstarte træningshold, som afholdes udendørs. Kommunen (f.eks. en idrætskonsulent) kan være tovholder, men de enkelte hold/aktiviteter kan sagtens arrangeres af frivillige tilknyttet de forskellige faciliteter/anlæg/udeområder.

⁶ Se mere her: http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/RudersdalRuten.aspx

4.1.2 Aktivitetsoaser/træfpunkter (anbefaling).	
Baggrund	En god måde at gøre natur- og udeområder mere relevante og naturlige for borgere og arrangører at benytte er ved at samle dem. Det gør sig f.eks. også gældende med de kommunale idrætsfaciliteter i de større anlæg. Herved kan man imødekomme et ønske om at lave flere aktiviteter samme sted f.eks. på tværs af aldersgrupper.
Anbefaling	Der kan tænkes i udendørs 'aktivitetsoaser', som kan fungere som et træfpunkt for motionsløbere, cyklister, rulleskøjtere, skatere og lignende. Et sådan sted kunne bestå af forskellige udendørs træningsredskaber, legepladser til børn (og institutioner) samt have adgang til toiletter, garderobeskabe og vandposter. Kommunen kan iværksætte et projekt og invitere borgere, idrætsforeninger, skoler, institutioner, aftenskoler og andre interesserede til et ideudviklingsmøde med henblik på at etablere aktivitetsoaser. Det kan være med til at sikre, at de rette faciliteter bliver skabt.
4.1.3 Formidling af muligheder (anbefaling).	
Baggrund	Som beskrevet under punkt 3 i forhold til blandt andet onlinebooking er formidling af aktivitetsmuligheder i natur- og udeområder afgørende for, at tiltag bliver anvendt.
Anbefaling	Formidling kan sikres på mange forskellige måder og skal basere sig på, hvilken type af aktivitetsarena/-oase der er tale om. Det kan handle om fortællinger og historier som eksempelvis bruges på TusindbenRuten i Rudersdal Kommune til mere simple skilte til løbere og cyklister på anlagte løbestier og cykelruter.
4.1.4 Flow (forslag).	
Baggrund og forslag	Mange motionsløbere og cyklister er aktive på veje, fortove og stier i Allerød Kommune og de tilstødende nabokommuner. Sammenhæng – eller flow – på løbe- eller cykelturen er et vigtigt element, og det bør være et fokusområde, når der tænkes i natur og udeområder til fysisk aktivitet. Flow handler om, at den rute, man befinder sig på, er sammenhængende og ikke bliver brudt op af lyskryds, veje, overgange eller lignende, hvor man skal stoppe sin aktivitet for at passere en forhindring. En oplevelse af flow kan opnås ved at udfærdige deciderede ruter og stier til f.eks. løb og cykling for at sikre, at det er muligt at komme rundt på dem uden stop. Da mange voksne ofte løber eller cykler på tværs af kommunegrænser, er der oplagt at se på mulighederne for, at ruter og stier kobles sammen med nabokommuners (hvor de findes).

5. Tværkommunalt samarbejde

Intro	<p>I delanalyse 5 deltog idrætschefer og -inspektører fra seks nabokommuner i et dialogmøde om muligheder og potentialer vedrørende kommunalt samarbejde på facilitetsområdet. Alle deltagerne var af den opfattelse, at der er behov for og potentielle gevinster ved eventuelt samarbejde. På dialogmødet blev forskellige samarbejdsscenerier gennemgået og diskuteret. Samarbejde kan tænkes på flere fronter. Både i forhold til samarbejde om visse typer af omkostningstunge faciliteter, muligheden for at give tider til idrætsforeninger fra nabokommunen i 'egne' faciliteter samt besparelser på driftssiden ved f.eks. at være fælles om større maskiner.</p> <p>Anbefalinger, forslag og ideer er struktureret i følgende hovedpunkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5.1 Samarbejde mellem kommuner
--------------	--

Målgruppematrix		Skoleaktive	Foreningsaktive	13-19-årige	Selvorganiserede voksne og ældre	Idrætssvage/inaktive
Anbefaling, forslag, idé	5.1.1	(X)	X	(X)	(X)	(X)

5.1 Samarbejde mellem kommuner

Selvom dialogmødet gav klare indikationer på, at tværkommunalt samarbejde indeholder en række potentialer og besparelsesmuligheder, er det klart, at der endnu er et stykke vej, før et mere formaliseret samarbejde kan stables på benene. Der er behov for, at der tages hånd om sagen på et højere niveau. Det er formentligt nødvendigt både at inddrage det øverste forvaltningsmæssige og politiske niveau.

Anbefaling, forslag og ide:

5.1.1 Udviklingsarbejde om kommunalt samarbejde (anbefaling).

Baggrund	Skal kommunalt samarbejde blive en realitet er det nødvendigt med én koordinerende aktør på området, som tager det første initiativ, og som samler interesserede kommuner til videre dialog. Som delanalyse 5 fremlægger, kan der tænkes i samarbejde på forskellige områder.
Anbefaling	<p>Allerød Kommune kan på baggrund af det afholdte dialogmøde indkalde de involverede (og interesserede kommuner) med henblik på at påbegynde en proces med mål om et formaliseret samarbejde. Det kan eventuelt fremgå, hvilke områder man særligt ønsker samarbejde omkring. Det vil give de inviterede kommuner mulighed for at overveje perspektiverne nærmere samt eventuelt afklare deres mulige involvering på højere niveau.</p> <p>Det er muligt, at processen med at blive enige om eventuelle samarbejdsområder mellem kommuner skal placeres eksternt, så det ikke er de involverede kommuner, der skal drive processen frem. Der vil formentligt være ret store økonomiske gevinster at hente ved samarbejde.</p>

Litteraturliste

Allerød Kommune (2012a). *Fritidspolitik*. Lokaliseret på http://www.alleroed.dk/Politik/Politik_strat_plan/~/_media//Forvaltningen/Byraadssek/fritidspolitik_rettet.ashx

Ernst & Young (2014). Undersøgelse af potentialet ved eventuel konkurrenceudsættelse af Allerød Service. København: Ernst & Young

Folkeoplysningsloven (2011). Bekendtgørelse af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitet (folkeoplysningsloven). LBK nr. 854 af 11/07/2011. København: Undervisningsministeriet.

Kommunernes Landsforening (KL) (2012). *Folkeoplysningsloven med kommentarer*. 4. udgave, 1. oplag. Frederiksberg: KL.

Kulturministeriet (2014). Udredning af idrættens økonomi og struktur – scenarier. København: Kulturministeriet.

Bilag

Bilag 2 Kompetencefordeling for Fritidsnævnet.

Bilag kan rekvireres ved fra Idrættens Analyseinstitut.